

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Erasmus+ -nuorisovaihto nuorten osallisuuden vahvistajana

SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestö ry:n kansainvälisen toiminnan kehittäminen

Emma Vuorio

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
(210 op)

11/2018

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Tekijät: Emma Vuorio

Opinnäytetyön nimi: Erasmus+ -nuorisovaihto nuorten osallisuuden vahvistajana,
SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestö ry:n kansainvälisen toiminnan kehittäminen
Sivumäärä: 46 ja 3 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Hanna Laitinen

Työn tilaaja(t): SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestö ry, puheenjohtaja Antti Nordin

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestö ry:n kansainvälistä toimintaa. Pääpainopiste oli erityisesti nuorten osallisuuden lisäämisessä Erasmus+ -ohjelman Youth in Action -osion nuorisovaihtohankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Kansainvälisen toiminnan kehittämistarve oli noussut esille, kun useista Erasmus+ -ohjelman rahoitushakemuksista huolimatta vain yhteen nuorisovaihtoon oli onnistuttu saamaan rahoitus. Hylätyistä hakemuksista saadun palautteen perusteella hankkeiden suurimmat haasteet olivat nuorten osallisuudessa ja hankkeiden yleisessä laadussa.

Opinnäytetyön avulla haluttiin selvittää miten nuorten osallisuutta voitaisiin lisätä hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa sekä miksi osallisuus on tärkeää. Tutkimusmenetelminä työssä käytettiin yksilohaastatteluja ja benchmarkkausta. Osana opinnäytetyötä järjestettiin SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestön nuorille kolme työpajaa erilaisilla teemoilla, joissa käsiteltiin Erasmus+ -nuorisovaihdon suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä asioita sekä aloitettiin oman hankkeen suunnittelu. Työpajat olivat samanaikaisesti koulutusta nuorille Erasmus+ -ohjelmasta ja samalla niistä kerättiin havainnoimalla aineistoa opinnäytetyötä varten.

Opinnäytetyön konkreettisina tuotoksina tehtiin hankesuunnittelun vuosikello ja järjestön nuorille suunnattu vinkkilista nuorisovaihdon suunnittelutyön tueksi. Myöhemmin koostetaan tiivistelmä opinnäytetyön tärkeimmistä havainnoista, johon kootaan muun muassa ohjeita hankkeen suunnitteluun järjestön työntekijöille sekä tietopaketti nuorten osallisuuden merkityksestä hankesuunnittelussa. Konkreettisena työnä voi myös pitää nuorten kanssa aloitettua hankesuunnitelmaa, jolla haetaan kevään 2019 aikana rahoitusta nuorisovaihdon järjestämiseen Suomessa.

Työlle asetetut tavoitteet saavutettiin toivotulla tavalla, jonka lisäksi nuorten osaamista Erasmus+ -nuorisovaihtohankkeen suunnittelussa vahvistettiin. Opinnäytetyön tuottaman aineiston avulla saatiin tietoa, kuinka nuorten osallisuutta voidaan lisätä järjestön toiminnassa ja kuinka sen työntekijä voi vaikuttaa osallisuuden toteutumiseen.

Asiasanat: Osallisuus, kansainvälisyys, nuorisovaihto, osallistaminen

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
The Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

Author: Emma Vuorio

Title: Erasmus+ youth exchange reinforcing youth participation – developing the international activities of the Helsinki and Uusimaa district organisation of SDPL

Number of Pages: 46 and 3 attachment pages

Supervisor(s): Hanna Laitinen

Subscriber(s): Helsinki and Uusimaa district organisation of SDPL, chairman Antti Nordin

The objective of this thesis was to develop the international activities of the Helsinki and Uusimaa district organisation of SDPL. The main focus was on increasing youth participation in the planning and execution of the Erasmus+ program's Youth in Action youth exchanges. The need to develop the organisation's international activities came up after several applications they had got funding for only one youth exchange. Based on the feedback from the rejected applications, the main challenges were in youth participation and the general quality of the projects.

The purpose of the thesis was to find out how to integrate youth participation into project planning and execution and why youth participation is important. The methods used in this study were interviewing and benchmarking. Three workshops with different themes were organised for the organisation's youth as part of the thesis, in which different issues of planning and executing an Erasmus+ youth exchange were discussed and the planning of an exchange was started. The workshops functioned at the same time as a place to train the youth and to gather information for the thesis by observing them.

The products of this thesis are a year clock for Erasmus+ project planning and a project planning hint list for the youth of the organisation. A summary of the main findings of the thesis will be summarized later. It will include, for example, instructions of project planning for the employees of the organisation and an information pack for the role of youth involvement in project planning. Also, the project plan made with youth in the workshops can be seen as a product of this thesis.

The aims set to this thesis were achieved. In addition, the youth's know-how of the planning of an Erasmus+ youth exchange was strengthened. The information produced by the thesis was used to increase youth participation in the activities of the organisation and how the employee can influence the fulfilment of youth involvement.

Keywords: Participation, youth exchange, internationality, social inclusion

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
1.1	SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestö ry	7
1.2	Oma kokemukseni Erasmus+ -hankkeista.....	9
2	TIETOPERUSTA	9
2.1	Monimuotoinen nuorisotyö.....	10
2.2	Erasmus+ -ohjelma	12
2.3	Osallisuus Erasmus+ -ohjelmassa	14
2.4	Elinikäisen oppimisen avainosaamisalueet ja non-formaali oppiminen	18
2.5	Nuorten motivaatio osallistua toimintaan	19
3	TYÖN MENETELMÄT JA NIIDEN KÄYTTÖ.....	21
3.1	Benchmarkkaus.....	22
3.2	4H:n työntekijöiden haastattelut	23
3.3	Sähköinen kysely nuorille.....	24
3.4	Nuorten työpajat.....	26
4	TULOKSET	28
4.1	Järjestön ja työntekijän tehtävät	28
4.2	Hankkeen suunnittelun käytäntö.....	30
4.3	Hankkeen sisältö	30
4.4	Havaintoja nuorten työpajoista.....	31
5	JOHTOPÄÄTÖKSET & KEHITYSEHDOTUKSET	34

5.2 Erasmus+ -hankkeiden suunnittelun vuosikello	36
5.3 Ohjaajan rooli ja osallisuuden portaat hankesuunnittelussa	37
5.4 Tulkintoja nuorten ryhmätapaamisista	40
6 LOPUKSI	42
LÄHTEET	44
LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tavoitteena on SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestö ry:n kansainvälisen toiminnan kehittäminen. Keskityin opinnäytetyössäni erityisesti nuorten osallisuuden lisäämiseen Erasmus+ -ohjelman Youth in Action -osion nuorisovaihtohankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Järjestössä toimii erittäin aktiivisia ja innostuneita nuoria, joiden potentiaalia ei ole nuorisovaihtojen suunnitteluun vielä saatu kunnolla mukaan. Opinnäytetyön pääkysymys on, että miten nuorten osallisuutta saadaan lisättyä Erasmus+ -ohjelman nuorisovaihtojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Osallisuuden kokemuksen merkitys yksilölle ja yhteisölle on ollut pitkään puheenaiheena niin nuorisotyön kentällä kuin laajemmin yhteiskunnassa, mutta käsitteen moniulotteisuuden vuoksi monelle on edelleen epäselvää mitä osallisuus on. Osallisuus määritellään usein tunteeksi, joka syntyy, kun yksilö pääsee osalliseksi jonkin yhteisön toimintaan, jossa hän kokee tulleensa kuulluksi tasavertaisena ja arvostettuna, ja että hän pääsee vaikuttamaan yhteisön toimintaan ja itseään koskevaan päätöksentekoon. Yhteiskunnallisella tasolla osallisuus linkittyy hyvin suuriin ja elämänlaadun kannalta merkittäviin kokonaisuuksiin, kuten mahdollisuutena terveyteen, koulutukseen, työhön, toimeentuloon ja sosiaalisiin suhteisiin. Osallisuuden edistäminen kaikissa ikäluokissa nähdään tärkeänä keinona syrjäytymisen ehkäisyssä ja köyhyyden torjumisessa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018.)

Tilaaajajärjestön kansainvälisen toiminnan kehittämistarve oli noussut pikkuhiljaa esille, kun useista Erasmus+ -ohjelman rahoitushakemuksista huolimatta vain yhteen nuorisovaihtoon oli onnistuttu saamaan rahoitus. Toimin itse SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestön hallituksessa ja olin vastuussa kevään 2018 nuorisovaihtohankkeen suunnittelusta ja rahoitushakemuksen teosta. Hakemusta tehdessä minulle alkoi hahmottua hankkeen laajuus sekä Erasmus+ -ohjelman myöntämisperusteiden tarkkuus ja monipuolisuus. Nuoria kuultiin hankkeen suunnittelun alkuvaiheessa, mutta yhteinen aktiivinen suunnittelu jäi vähemmälle. Vaikutti siltä, ettei omatoimiamme, eikä Euroopassa olevien kumppanijärjestöjemme kansainvälinen toiminta, ollut pysynyt rahoituksen myöntämisperusteiden muutosten mukana.

Tavoitteeseen pyrin haastattelemalla 4H:n eri paikallisyhdistysten kansainvälisestä toiminnasta vastaavia työntekijöitä heidän onnistuneista käytännöistään Erasmus+ -hankkeiden suunnittelussa nuorten kanssa. Haastatteluaineiston avulla myös benchmarkkasin heidän toimintaansa. Sen lisäksi järjestin SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestön nuorille kolme työpajaa erilaisilla teemoilla, joissa käsitelimme Erasmus+ -nuorisovaihdon suunnitteluun ja järjestämiseen liittyviä asioita, ja samalla aloitimme oman nuorisovaihdon suunnittelun. Työpajojen tavoitteena oli kartttaa nuorten tiedot ja taidot Erasmus+ -ohjelmaan ja kansainväliseen toimintaan liittyen sekä tutustua tarkemmin ohjelman sisältöön ja tavoitteisiin, jotta tulevaisuudessa nuorilla olisi hyvät pohjatiedot oman hankkeen suunnittelua varten. Työpajat toivat opinnäytetyöhön aineistoa havainnoinnin kautta ja ne toimivat samalla Erasmus+ -koulutuksena järjestön nuorille.

Opinnäytetyöni konkreettisina tuotoksina tein hankesuunnittelun vuosikellon ja järjestön nuorille suunnatun vinkkilistan nuorisovaihdon suunnittelutyön tueksi. Myöhemmin koostan opinnäytetyöni tärkeimmistä havainnoista tiivistelmän, johon koostan muun muassa ohjeita hankkeen suunnitteluun järjestön työntekijöille sekä tietopakettin nuorten osallisuuden merkityksestä hankesuunnittelussa. Konkreettisena työnä voi myös pitää nuorten kanssa aloitettua hankesuunnitelmaa, jolla haemme kevään 2019 aikana rahoitusta nuorisovaihdon järjestämiseen.

Laajassa mittakaavassa opinnäytetyöni pyrkii konkretisoimaan, kuinka nuorten osallisuutta voidaan lisätä järjestöjen toiminnassa etenkin hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Tuon työssä myös esille, kuinka järjestöjen työntekijät ja nuorten ryhmien ohjaajat voivat vaikuttaa toiminnallaan nuorten osallisuuden toteutumiseen.

1.1 SDPL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestö ry

Suomen Demokratian Pioneerien Liiton Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestö ry (myöhemmin Sdpl Helsinki Uusimaa) on voittoa tavoittelematon lapsi- ja nuorisojärjestö. Sdpl Helsinki Uusimaa on osa valtakunnallista Suomen Demokratian Pioneerien Liittoa (myöhemmin Pinskut), joka on perustettu vuonna 1945. Pinskut on puoluepoliittisesti sitoutumaton järjestö, vaikka liikkeen juuret ovat vahvasti vasemmistolaiset ja työväenliikkeeseen pohjautuvat (Ålander 1995.). Toiminta pohjautuu YK:n lasten oikeuksien sopimukseen sekä järjestön itse määrittelemiin arvoihin. Järjestön arvoja

ovat solidaarisuus, vapaus, inhimillisyys, rauha, lapsilähtöisyys, yhdenvertaisuus, aktiivisuus, avoimuus, rehellisyys, yhteisöllisyys, työn kunnioittaminen ja ystävyys. Kasvatuksellinen päämäärä pohjautuu vahvasti edellä lueteltuihin arvoihin. (Pinskut 2018.)

Nykyään pinskutoiminnan kasvatuksellinen päämäärä on kasvattaa lapsesta persoonallinen, tasapainoinen, oma-aloitteinen, luova, kriittinen, empaattinen ja yhteistyötaitoinen pinsku, joka toimii eettisten ja ekologisesti kestävämmän maailman puolesta niin yksityisessä, paikallisessa kuin globaalissa elinpiirissään (Pinskut 2018).

Sdpl Helsinki Uusimaassa toimii vapaaehtoisia aktiiveja, nuoria ja lisäksi sillä on yksi kokoaikainen työntekijä. Järjestö järjestää vuosittain noin 20 leiriä lapsille ja nuorille, ympärivuotista kerhotoimintaa sekä erilaisia musiikki- ja taideprojekteja. Näiden lisäksi nuorille tarjotaan myös ohjaaja- ja leiriohjaajakoulutusta sekä ryhmänvetäjä-että pajavetäjäkoulutusta kotimaisiin ja kansainvälisiin hankkeisiin. Järjestön nuoret suunnittelevat ja toteuttavat vuosittain useita erilaisia kerhoja sekä leirejä omatoimisesti. Sdpl Helsinki Uusimaan toiminta pohjautuu vahvasti osallistaviin taidemenetelmiin, non-formaaliin oppimiseen sekä luovan prosessin käyttöön lasten ja nuorten kanssa tehtävässä työssä.

Järjestön toiminnassa mukana olevat nuoret ovat osallistuneet nuorisovaihtoihin säännöllisesti kohta 10 vuoden ajan. Näissä vaihdoissa nuoret ovat perehtyneet osallistaviin taidemenetelmiin, non-formaaliin oppimiseen sekä osallistujina että ryhmänohjaajina. Nuoret osaavat järjestää nuorisovaihtoon sisällytetyjä toimintoja ja kulttuuritapahtumia, ohjata erilaisia pelejä ja harjoitteita, järjestää teemapohjaisia ohjelmallisia illanviettoja sekä lukuisia tutustumisleikkejä. Näiden kokemusten pohjalta nuorilta löytyvät tarvittavat tiedot ja taidot oman nuorisovaihtohankkeen ohjelman sisällön suunnitteluun. Opinnäytetyöni keskittyy sen vuoksi hankkeen käytännön suunnittelutyöhön ja rahoitushakemuksen kirjoituksen harjoitteluun, koska nuorilla ei ole vielä osaamista pitkäjänteisestä ja tarkasta suunnittelutyöstä. Tärkeänä tavoitteena on myös kirkastaa järjestön työntekijän tai hallituksen jäsenen roolia nuorten fasilitaattorina hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.

1.2 Oma kokemukseni Erasmus+ -hankkeista

Olen osallistunut Erasmus+ -rahoitteiseen nuorisovaihtoon kerran osallistujana sekä kerran ryhmänohjaajana vuonna 2017. Molempiin vaihtoihin osallistuin tämän työn tilaajajärjestön kautta, joten olen tutustunut hyvin myös ympäri Eurooppaa oleviin kumppanijärjestöihin. Vuoden 2018 alussa osallistuin muutaman muun nuoren kanssa Sdpl Helsinki Uusimaan oman Erasmus+ -hankkeen suunnitteluun, jossa rahoitushakemuksen kirjoittamisen päävastuu oli minulla. Tätä hanketta suunnitellessa nuorten osallisuus jäi melko pieneksi ja suunnittelun toteutti pitkälti yhdessä sovittu ydintiimi. Hanke jäi yhden pisteen päähän rahoituksen myöntämisen pistemäärän alarajasta. Syitä tähän olivat nuorten heikko osallisuuden aste ja hankkeen yleisen laadun haasteet.

Keskustelin aiheesta järjestöimme hallituksen puheenjohtajan kanssa, joka oli aiemmin onnistuneesti saanut rahoituksen nuorisovaihtoon vuonna 2017. Hänen kanssaan käytyjen keskustelujen jälkeen aloin hahmottaa vasta kunnolla Erasmus+ -ohjelman hankkeiden myöntämisperusteiden laajuuden ja tarkkuuden. Koen nuorisovaihdot erittäin hyvänä ja toimivana väylänä nuorille oppia omasta ja muista kulttuureista, kasvaa aktiivisiksi kansalaisiksi sekä uusien kokemusten kautta löytää myös uusia puolia ja vahvuuksia itsestään. Tästä syystä halusin lähteä kehittämään järjestön hankesuunnittelua niin, että jo suunnitteluvaihe mahdollistaisi nuorten aktiivisen osallistumisen ja heidän omat ideansa tulisivat varmasti esiin hankkeessa.

2 TIETOPERUSTA

Opinnäytetyöni tietoperusta pohjautuu vahvasti Erasmus+ -ohjelman käsitteisiin, joista tärkeimpiä selvennän tässä luvussa. Lukijan on opinnäytetyöni ymmärtämisen kannalta tarpeellista tietää myös mistä näkökulmasta tässä työssä tarkastelen nuorisotyötä, kansainvälistä nuorisotyötä ja nuorisotyötä järjestöissä. Edellä mainittujen lisäksi avaan motivaation muodostumista ja sen merkityksellisyyttä hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa nuorten ryhmän kanssa.

2.1 Monimuotoinen nuorisotyö

Tässä työssä tarkastelen nuorisotyötä etenkin järjestötoiminnan ja kansainvälisen toiminnan näkökulmasta. Suomessa nuorten kanssa tehtävä työ pohjautuu yleensä nuorisolakiin, joka määrittelee melko tarkat suuntaviivat ja tavoitteet työlle. Opinnäytetyöni kannalta tärkeimpiä nuorisolain tavoitteita ovat muun muassa nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen, nuorten yhteiskunnallisen toiminnan tukeminen sekä nuorten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen. Nuorisolain mukaan näiden tavoitteiden toteutumisen lähtökohtina ovat esimerkiksi yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, jotka ovat myös vahvasti osa Erasmus+ -ohjelmaa. (Nuorisolaki 1285/2016.)

Kansainvälinen nuorisotyö Suomessa ilmenee monipuolisesti erilaisten aktiviteettien, koulutuksen ja yhteistyökanavien kautta, niin kunnallisessa nuorisotoimessa kuin järjestöpuolella. Päädyin aineiston etsimisprosessin aikana tulokseen, että kansainvälisen nuorisotyön toteutukseen ei ole luotu mitään yhteisiä säännöksiä tai standardeja, joka yhtenäistäisi toiminnan laatua ja aktiivisuutta eri toimijoilla. Tutkin laajasti kirjallisuutta sekä erilaisia verkkolähteitä, joiden kautta ilmeni, että kansainvälisen nuorisotyön toteutus riippuu vahvasti toteuttajan osaamisesta ja innokkuudesta, koska yhtenäistä linjaa ei ole luotu.

Kansainvälisen nuorisotyön käsitteen alle lukeutuu paljon muutakin toimintaa kuin varsinaista ulkomaalaisen kumppanin kanssa toteutettua kansainvälisyystoimintaa, kuten esimerkiksi nuorisovaihdot tai Euroopan solidaarisuusjoukkojen kautta tehtävä vapaaehtoistyö ulkomailla (Opetushallitus 2018a). Kansainvälisen nuorisotyön alle mahtuu niin globaalikasvatus, kansainvälisyyskasvatus kuin monikulttuurinenkin työ. Näiden kaikkien tavoitteena on yhtä lailla edistää tasa-arvon, oikeudenmukaisuuden, suvaitsevaisuuden ja ihmisoikeuksien toteutumista yhteiskunnassa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2007; Rekola 2010, 8-9; Globaalikasvatus 2018.) Allianssin ja Kuntaliiton tekemän Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset 2017 -selvityksen (2017, 31-32) tuloksista selviää, että kuntien nuorisotoimien toteuttama kansainvälinen toiminta on vähentynyt 7 prosenttia kahdessa vuodessa. Selvityksessä kuntien nuorisotyöntekijät perustelivat kansainvälisen toiminnan vähentymistä muun muassa resursien vähentymisestä johtuvana, sekä sillä että kansainvälistä toimintaa tarjotaan jo

kouluissa. Yleisimmät kansainvälisen toiminnan muodot olivat nuorisovaihdot sekä erilaiset matkat nuorten kanssa. (Järvi 2017, 31-32.)

Vaikka yhtenäistä linjausta kansainvälisen nuorisotyön toteutukseen ei Suomessa ole vielä olemassa, niin artikkeleita ja tutkimuksia aiheesta löytyy. Kinnunen (2015, 61-63) toteaa artikkelissaan, joka käsittelee nuorisotyön tavoitteita ja perustaa, että yksi nuorisotyön ja nuorisotyöntekijän tehtävä on tukea nuoren suhdetta maailmaan, kulttuuriin ja luontoon. Tämä toteutuu, kun nuorisotyössä mahdollistetaan monikulttuurinen ja kansainvälinen toiminta, joka tukee nuoren identiteetin kehittymistä suomalaisuuden, eurooppalaisuuden ja maailman kansalaisuuden osilta. (Kinnunen 2015, 63.) Kaikki aiemmin mainitsemani kansainvälisen nuorisotyön muodot, joita Suomessa toteutetaan, toimivat mielestäni linjassa tämän tavoitteen kanssa.

Taloudellista tukea kansainväliseen toimintaan voi hakea esimerkiksi Opetushallitukselta. Opetushallituksen koordinoimat kansainvälisyysohjelmat mahdollistavat hyvin eri tyyppisiä kansainvälisen nuorisotyön muotoja niin kunnissa kuin järjestöissäkin. Opetushallitus koordinoi muun muassa Luova Eurooppa - ja Kansalaisten Eurooppa - ohjelmia sekä Nordplus- ja Erasmus+ -ohjelmia. Rahoitus edellä mainittuihin ohjelmiin tulee pitkälti ulkopuolisilta rahoittajilta, kuten EU:lta ja Pohjoismaiden ministerineuvostolta. Yhteistä näille kaikille ohjelmille on, että ne tukevat ja kannustavat nuorisotoimijoita yhteistyöhankkeisiin muiden eurooppalaisten nuorisotyöntekijöiden kanssa, mikä parantaa myös kansallisen nuorisotyön laatua. (Opetushallitus 2018b.)

Kunnallisen nuorisotyön rinnalla toimii todella laaja kirjo erilaisia nuorisojärjestöjä, joihin kuuluu suuri osa Suomen nuorista (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2014, 222). Söderlund (2012, 194) mukailee Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaa nuorisojärjestöjen ja nuorisotyötä tekevien järjestöjen erottelun perusteissa. Nuorisojärjestöt ovat vain nuorille tarkoitettuja ja nuorisotyöhön suuntautuneita järjestöjä. Nuorisotyötä tekevät järjestöt sen sijaan harjoittavat nuorisotyötä ja nuorille suuntautuvaa toimintaa muun toimintansa ohella. (Söderlund 2012, 194.) Tämä erottelu vaikuttaa olevan nykypäivänä vieras monille järjestötyötä tekeville, koska hyvin harvoin näkee järjestön kuvailevan toimintaansa nuorisotyötä tekeväksi, vaikka usein se olisi totuudellisempi kuvaus järjestön luonteesta. Toisaalta on hyvä miettiä, että onko tämä jaottelu lainkaan tarpeen, kun yhteiset tavoitteet ovat pitkälti samat: nuorten hyvinvoinnin lisääminen ja nuoren kasvun tukeminen.

Kunnallinen nuorisotyö ja järjestöt tekevät myös paljon yhteistyötä, joka ilmenee Allianssin ja Kuntaliiton toteuttamassa selvityksessä (2017, 53), jossa kyselyyn vastanneista kunnista 80 prosenttia vastaa merkittävimmäksi yhteistyökumppanikseen järjestöt.

”Järjestöt ovat suuri voimavara ja yhteistyötä tehdään tapahtumien suhteen hyvinkin monen toimijan kanssa. Yhteistoiminta kasvaa mielestäni tulevaisuudessa. Järjestöt eivät kilpaile keskenään.” (Järvi 2017, 54.)

Järjestöjen rooli koetaan tärkeäksi monissa kunnissa ja merkityksen uskotaan kasvavan sote- ja maakuntauudistuksen myötä tulevaisuudessa (Järvi 2017, 54).

Opetusministeriö on tehnyt jaottelun erilaisista nuorisojärjestöistä perustuen niiden toiminnan erilaisiin luonteesiin. Nämä ryhmät ovat:

- poliittiset nuoriso- ja opiskelijajärjestöt
- nuorison etujärjestöt
- nuorison kulttuuri- ja harrastusjärjestöt
- uskonnolliset nuorisojärjestöt
- varhaisnuorisojärjestöt
- nuorisotyön palvelujärjestöt (Viitanen 2007, 270).

Horellin, Haikkolan ja Sotkasiiran (2014, 222) mukaan puolueiden nuorisojärjestöt ovat menettäneet suosiotaan, mutta onneksi niiden sijaan muut nuorisojärjestöt ja epämuodolliset nuorisoryhmät pystyvät tarjoamaan nuorille mahdollisuuksia vaikuttamaan osallistumiseen. Näiden järjestöjen ja ryhmien toiminnassa nuoret voivat aktivoitua ja järjestäytyä myös julkiseen osallistumiseen ja hakea rahoitusta toiminnalleen esimerkiksi kaupungilta tai EU:lta. Aiemmin aktiiviseen kansalaisuuteen kasvaminen ja demokratiakasvatus nähtiin puolueiden nuorisojärjestöjen tehtävänä, mutta nykyisin teemat ovat levinneet muihinkin järjestöihin. (Mt. 222.)

2.2 Erasmus+ -ohjelma

Erasmus+ on Euroopan unionin koulutus- nuoriso- ja urheiluohjelma, joka mahdollistaa näiden alojen kansainvälisen yhteistyön rahoittamalla erilaisia hankkeita. Suomessa Erasmus+ -ohjelmaa koordinoi Opetushallitus. Ohjelma sisältää kolme erilaista avaintoimintaa, joista tässä työssä keskitytään Avaintoimintoihin, jonka piiriin kuuluu

muun muassa opiskelijoiden ja nuorten liikkuvuuden tukeminen ammatillisessa koulutuksessa, korkeakoulutuksessa ja nuorisotoimialalla sekä henkilöstön, esimerkiksi nuorisotyöntekijöiden, liikkuvuuden tukeminen kaikilla koulutussektoreilla ja nuorisotoimialalla. (Opetushallitus 2018c.)

Avaintoimi1 sisältää osion nimeltä Youth in Action (YiA), joka on suunnattu 13-30 -vuotiaalle nuorille ja nuorisotyöntekijöille. YiA-ohjelman kautta voi hakea rahoitusta esimerkiksi nuorisovaihtoon tai nuorisotyöntekijöiden koulutusvierailuun. Tässä työssä käsitellään ainoastaan YiA-nuorisovaihtohankkeen suunnittelua ja toteutusta. YiA:in tavoitteena on lisätä kohderyhmien liikkuvuutta, kehittää nuorisoalan yhteistyötä ja työn laatua sekä tukea nuorisopolitiikan uudistamista. Nuorten hyvinvoinnin parantaminen on ohjelmassa tärkeä tavoite ja erityisesti huomioituja asioita ovat nuorten avaintaitojen ja työllistymisnäkökymien parantaminen sekä aktiivisen kansalaisuuden, osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien tukeminen ja parantaminen. Alati muuttuvassa ja kehittyvässä maailmassa tärkeä seikka on myös epävirallisen ja arkioppimisen tunnustamisen edistäminen, jota käsittelemme tarkemmin luvussa 2.3. (Opetushallitus 2018c.)

Työkaluna osaamisen tunnustamisessa käytetään EU:ssa yleisesti tunnettua Youthpass-todistusta. Youthpassin tarkoitus on tuoda näkyväksi hankkeen aikaista oppimista niin nuorelle itselleen kuin esimerkiksi tulevalle työnantajalle. Youthpassin avulla sanoitetaan mitä hankkeen aikana on tehty ja opittu sekä arvioidaan omaa oppimista etenkin elinikäisen oppimisen avainosaamisalueilla, joita käsittelemme tarkemmin luvussa 2.4. Nuorisovaihdon päätteeksi todistukset tulostetaan ja allekirjoitetaan, jolloin nuori voi jatkossa käyttää todistusta apuna esimerkiksi koulutus- ja työnhakutilanteissa. (Opetushallitus 2018d.)

Erasmus+ -ohjelmaan sisältyy osallisuus- ja monimuotoisuusstrategia, jonka avulla pyritään vielä tarkemmin kohdentamaan toimintaa heikommassa asemassa olevien nuorten osallistamiseen.

Edistämällä kaikkien osallisuutta varmistetaan, että kaikki nuoret voivat olla mukana. Painottamalla monimuotoisuutta taas varmistetaan, että kaikki voivat osallistua sellaisena kuin ovat, ja tunnustetaan erilaisten normien, uskomusten, asenteiden ja kokemusten arvo. Erasmus+ -nuorisohankkeet ovat ihanteellinen työkalu osallisuuden edistämiseksi. Niiden

kautta voidaan myös kouluttaa nuoria (sekä nuorisotyöntekijöitä ja -ohjajia) suhtautumaan monimuotoisuuteen myönteisesti ja kunnioittavasti. (Euroopan komissio 2014, 4.)

Sdpl Helsinki Uusimaa pyrkii omassa toiminnassaan vastaamaan mahdollisimman hyvin myös tämän strategian tavoitteisiin.

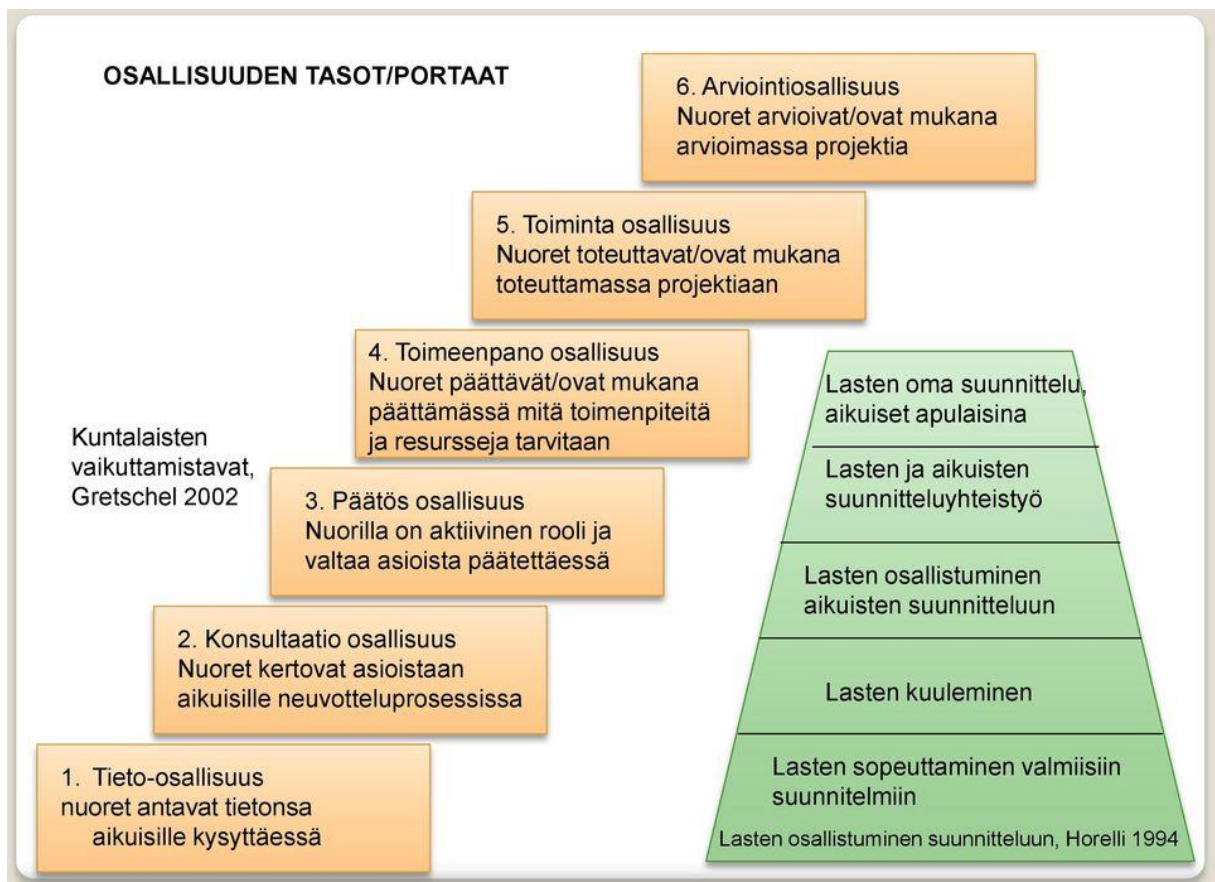
2.3 Osallisuus Erasmus+ -ohjelmassa

Osallisuudella voidaan tarkoittaa hyvin erilaisia asioita riippuen kohderyhmästä, toimintaympäristöstä ja siitä mihin ollaan osallistumassa. Nuorisotyön piirissä osallistumisen ja osallisuuden asteet vaihtelevat myös jonkin verran, koska tavoitteet ja toiminta määräytyvät kohderyhmän ja toimintaympäristön tarpeiden mukaan (Horelli ym. 2007, 218). Erasmus+ -nuorisovaihtojen piirissä käsitteen ymmärryksen tulisi kuitenkin olla lähes vakio, jotta ohjelman rahoituksen myöntämisperusteet täyttyvät ja rahoitusta on mahdollista saada (Euroopan komissio 2017, 75). Viirkorven (1993) määritelmän mukaan osallisuus koostuu kolmesta osiosta, jotka ovat toimijoiden tietäminen, sitoutuva vastuunotto ja vaikutusvalta. Toimijoiden (tässä työssä nuoret) tietämisellä tarkoitetaan sitä, että yhteinen tietämys jaetaan, jolloin nuorille annetaan kaikki tarpeelliset tiedot ja he ymmärtävät niiden merkityksen, mutta lisäksi he saavat omat näkökulmansa esille ja ymmärretyksi. (Gretschel 2002a, 49-50.) Tämän toteutumiseksi on erityisen tärkeää pitää nuorille jossain muodossa Erasmus+ -koulutus tai infotapahtuma, jossa nuorille kerrotaan kaikki hankkeen suunnittelun kannalta oleelliset asiat ja nuoret saavat tilaisuuden kysyä kaikki mieleen tulevat kysymykset heti toiminnan alussa. Sitoutuva vastuunotto tulee esiin hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa monessa vaiheessa, koska suunnittelutyö pyritään toteuttamaan mahdollisimman nuorilähtöisesti ja nuoria tuetaan mahdollisimman itseohjautuvaan toimintaan, joka vaatii myös vastuunottoa ja sitoutumista toimintaan.

Erasmus+ -nuorisovaihdon suunnittelussa ja toteutuksessa osallisuus näyttäytyy vahvasti edellä esitellyn määritelmän mukaisena. Osallisuuteen liittyy toiminnallisen ja tiedollisen puolen lisäksi hyvin vahvasti nuoren kokemus osallisuuden tunteesta suhteessa yhteisöön eli tässä kohtaa järjestöön. Osallisuuden tunne on erittäin tärkeä hankkeen suunnittelussa, koska tunne sisältää voimaantumisen ja valtautumisen aspektit. Voimaantumisella tässä yhteydessä tarkoitetaan, että nuori tuntee pätevyyttä ja

näkee oman roolinsa tärkeänä sekä ryhmässä että hankkeen suunnittelutyössä. Valtautuminen tarkoittaa hankkeen suunnitteluprosessissa, että nuori tietää millaisia vaikuttamisentapoja hänellä on käytössä ja osaa käyttää niitä. (Gretschel 2002a, 50.) Tämä on olennaista laadukkaan hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa, koska nuorten omistajuuden kokemus hankkeesta on motivaation ylläpitämiseksi erittäin tärkeää.

Osallisuuden eri tasojen tunnuspiirteet ovat selkeästi kuvattuina Horellin ja Gretschelin luomissa osallisuuden portaissa. Horellin portaat kuvaavat eri tasoja, joilla lapset voivat osallistua suunnitteluun. Vaikka portaikko on suunnattu alun perin lapsille, niin on se myös nuorten kanssa työskentelyyn soveltuva. Portaikon tulkinta riippuu lukijan näkökulmasta, ammattiosaamisesta ja siitä, minkälaiseen toimintaan portaikkoa sovelletaan. Seuraava tulkinta pohjautuu omaan käsitykseeni osallisuudesta, joka on muovautunut kirjallisuuteen perehtymisen sekä lasten- ja nuorten kanssa työskentelyn kautta.

Kuva 1 Gretschelin (2002b) ja Horellin (1993) osallisuuden tasot/portaat. (Hakola 2014.)

Horellin osallisuuden portaiden alimmalla askelmalla on lasten sopeutuminen valmiisiin suunnitelmiin, joka kuvaa ennemminkin osallistumattomuutta kuin osallisuutta. Lapset osallistuvat heille valmiiksi suunniteltuun toimintaan passiivisina toimijoina. Toiselta portaalta löytyy lasten kuuleminen, jolloin lasten mielipiteet kuullaan, mutta se ei välttämättä vaikuta lopulliseen päätöksentekoon. Kolmannella portaalla on lasten osallistuminen aikuisten suunnitteluun. Lapset pääsevät osallistumaan suunnitteluun ja heidän mielipiteillään on vaikutusta suunnitelmien kulkuun, mutta lopullinen päätösvalta on vielä aikuisilla. Neljäs porras, lasten ja aikuisten suunnitteluyhteistyö, ilmentää lasten todellista osallisuutta suunnittelussa. Lapset ja aikuiset ovat tasavertaisia toimijoita, joilla on saman verran vaikutus- ja päätösvaltaa suunnittelussa. Viides askelma, lasten oma suunnittelu, aikuiset apulaisina, kuvaa osallisuutta sanan todellisessa merkityksessä. Lasten asema on muuttunut passiivisesti toimintaan osallistujasta, aktiiviseksi toiminnan suunnittelijaksi. Aikuisten tehtävänä on mahdollistaa toiminta, sekä toimia tarvittaessa tukena suunnittelutyössä, mutta lapset ohjaavat tilannetta ja päätösvalta on heillä.

Gretscheliltä (2002b) käytän työni tukena osallisuuden portaita, jotka on suunniteltu alun perin kuvaamaan nuorten kuntalaisten vaikuttamistapoja (Gretschel 2002b, 70-71). Portaikko jakautuu seitsemään askelmaan, jotka tässä listaan alhaalta ylöspäin:

1. Tieto-osallisuus
2. Konsultaatio osallisuus
3. Päätös osallisuus
4. Toimeenpano osallisuus
5. Toiminta osallisuus
6. Arviointiosallisuus

Esittelen luvussa 5.3 versioni osallisuuden portaista, jotka ovat kohdennettu suoraan nuorisovaihdon suunnittelun ja toteutuksen osallisuuden arvioinnin tueksi. Horellin portaat loppuvat hieman kesken Erasmus+ -ohjelman nuorisovaihtojen näkökulmasta käsin, koska ohjelma edellyttää nuorten osallisuutta myös hankkeen arvioinnissa. Gretschelin portaat vastaavat melko hyvin tämän työn osallisuuden tason vaatimukseen

sekä hankkeen suunnittelun ja toteutuksen vaiheisiin. Niissä käytetty kunnallistoimintaan viittaava sanasto on kuitenkin harhaanjohtavaa tämän työn kannalta ja portaavat mukailevat kunnan byrokratiaa vahvasti, joten ne eivät sellaisenaan sovellu käyttöön.

Vuoden 2017 tammikuussa voimaan tulleessa uudessa nuorisolaissa on kohdassa 2 § määritelty nuorisolain tavoitteeksi nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen sekä yhteiskunnassa toimimisen edellytysten ja kykyjen takaaminen (Nuorisolaki 1285/2016). Eduskunnan sivistysvaliokunta kirjoittaa lausunnossaan (2016) nuorten osallisuuden tavoitteista näin: ”tärkeää on, että nuoret kasvavat aktiivisiksi kansalaisiksi, jotka tuntevat osallisuutta ja vastuuta yhteiskunnasta laajasti ja oman alueen ja kunnan asioista ja haluavat osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan esimerkiksi järjestökentässä.” Erasmus+ -ohjelma pyrkii näihin samoihin tavoitteisiin nostamalla nuorten osallisuuden yhdeksi tärkeimmistä rahoituksen myöntämisperusteista.

Laitinen (2006, 87-91) määrittelee osallistumiselle neljä eri tasoa, jotka ovat osallistuminen ajassa ja paikassa tapahtuvaan toimintaan (kokous, koulutus jne.), osallistuminen varsinaiseen toimintaan (tiedotus, projekti, nuorisotoiminta jne.), osallistuminen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen (politiikka, media, kulutus jne.) ja osallistuminen maailman laajuiseen vaikuttamiseen (kulutus, avustustyö, globaalit kampanjat jne.). Sdpl Hki Uusimaan nuorten toiminnassa selkeästi toteutuvat varsinaisen toiminnan taso sekä ajassa ja paikassa tapahtuva toiminta. Erasmus+ -hankkeen kohdalla osallistuminen varsinaiseen toimintaan tarkoittaa aktiivista hankkeen suunnittelua, rahoitushakemuksen kirjoitukseen osallistumista sekä vastuunottoa eri hankkeen osa-alueilla. Jotta mahdollisimman monet nuoret saadaan mukaan, niin ajassa ja paikassa tapahtuva toiminta mahdollistetaan esimerkiksi avoimien suunnittelutapaamisten muodossa, joihin on myös tarpeen vaatiessa mahdollista osallistua etänä videopuhelun kautta.

Ajassa ja paikassa tapahtuva osallistuminen sisältää paikan päällä läsnäolon, kuuntelemisen, mielipiteiden ilmaisemisen ja yhdessä tekemisen (Laitinen 2006, 89). Käytännössä Sdpl Hki Uusimaan toiminnassa tällä tarkoitetaan kaikille avoimia hankkeen suunnittelukokouksia, joissa ideoidaan hanketta yhdessä ja tehdään katsaus siihen,

missä vaiheessa suunnitteluprosessi on. Nuorisovaihtohankkeiden myötä osallistumista pyritään laajentamaan myös yhteiskunnalliseen ja maailmanlaajuiseen vaikuttamiseen, joka laadukkaassa ja tavoitteeltaan selkeässä hankkeessa on mahdollista.

2.4 Elinikäisen oppimisen avainosaamisalueet ja non-formaali oppiminen

Elinikäinen oppiminen tarkoittaa nimensä mukaisesti koko elinkaaren aikaista oppimista, joka tapahtuu niin formaalisti, non-formaalisti kuin informaalistikin, joiden ominaispiirteitä avaan tarkemmin alempana. Yhteiskunta muuttuu nopealla tahdilla ja ihmisiltä vaaditaan enemmän jatkuvaa uuden oppimista ja kykyä omaksua uutta tietoa ja tekniikkaa, jolloin oppimista ei voida jättää vain perinteisten koulutusohjelmien ja opetuksen harteille. Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat määritelleet kahdeksan elinikäisen oppimisen avainosaamisaluetta. (Kauppila & Ruotsalainen 2007, 458; Peda.net, 2018a.)

- 1) viestintä äidinkielellä;
- 2) viestintä vierailta kielillä;
- 3) matemaattinen osaaminen ja perusosaaminen luonnontieteiden ja tekniikan aloilla;
- 4) digitaaliset taidot;
- 5) oppimistaidot;
- 6) sosiaaliset ja kansalaistaidot;
- 7) aloitekyky ja yrittäjäyys; ja
- 8) tietoisuus kulttuurista ja kulttuurin ilmaisumuodot (2006/962/EY).

Numeroidusta järjestyksestä huolimatta avaintaidot ovat keskenään yhtä tärkeitä, koska jokaisella niistä on erilainen merkitys ja painotus eri elämän osa-alueilla. Monet taidot myös tukevat toisiaan ja ovat limittäisiä, joka myös tukee tasa-arvoista suhtautumista niihin (2006/962/EY).

Elinikäistä oppimista tapahtuu koko ajan, joko tavoitteellisesti tai ei. Formaali eli virallinen tai muodollinen oppiminen on perinteisin ja tunnetuin oppimisen muoto, joka perustuu tavoitteelliseen, strukturoituun ja asteittain etenevään oppimiseen. Formaa-

lia koulutusta tarjoavat koulut ja muut koulutusjärjestelmät, ja sen tulee olla yhteiskunnan hyväksymään tutkintoon tähtäävää. (Kauppila & Ruotsalainen 2007, 466-467; Peda.net 2018b.)

Formaalin oppimisen vastakohtana on informaali oppiminen eli arkioppiminen, joka tarkoittaa elämässä tapahtuvaa oppimista muun muassa työn ja harrastusten kautta. Informaali oppiminen tapahtuu usein sattumanvaraisesti eikä oppimistilanteita ole ennalta suunniteltu tavoitteelliseksi oppimistilanteiksi. Informaalia oppimista tapahtuu esimerkiksi erilaisissa työ- ja vapaa-ajan yhteisöissä. Formaalin ja informaalin oppimisen välimaastoon asettuu non-formaali oppiminen, joka on tämän työn kannalta tärkein oppimisen muoto, koska non-formaali oppiminen on vahvasti osa Erasmus+ -ohjelman nuorisovaihtoja. (Kauppila & Ruotsalainen 2007, 466-467; Peda.net 2018b; Opetushallitus 2018d.)

Non-formaalilla oppimisella tarkoitetaan oppimista, joka tapahtuu virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella esimerkiksi nuorisotyössä, harrastuksissa ja järjestöissä. Non-formaali oppiminen on epämuodollista, mutta siihen sisältyy selkeät kasvatukselliset tavoitteet. Oppiminen ei ole sattumanvaraista kuten informaali (arkioppiminen) vaan toiminta on strukturoitua. Formaalista, eli muodollisesta oppimisesta, se eroaa etenkin vapaaehtoisuuteen pohjautuvuutensa vuoksi. Non-formaalin oppimisen tavoitteena on kehittää asetettujen spesifeiden tavoitteiden lisäksi elämäntaitoja ja aktiivista kansalaisuutta. (Hoikkala & Sell 2014, 466-467; Peda.net 2018b; Opetushallitus 2018d.) Youth in Action -ohjelma on luotu non-formaalin oppimisen tueksi, jonka takia käsite on myös osa opinnäytetyöni tietoperustaa. Useimmiten järjestötoiminta itsessään lukeutuu myös non-formaalin oppimisen kentäksi, joten siitäkin näkökulmasta käsite on erittäin olennainen tässä työssä. (Opetushallitus 2018d.)

2.5 Nuorten motivaatio osallistua toimintaan

Järjestön toiminnassa mukana oleminen ja nuorisovaihtohankkeen suunnittelu on nuorille vapaaehtoistoimintaa, johon he osallistuvat omasta halustaan. Fasilitaattorin on hyvä ymmärtää nuorten itseohjautuvan osallistumisen motivaation peruseräitä, jotta hän osaa toimia nuoren motivaatiota vahvistavasti. Tässä työssä motivaatio käsitteen pohjana käytän Edward C. Decin ja Richard M. Ryanin (2000) kehittämää itsemääräämisteoriam (engl. self-determination theory), jonka keskeisenä ajatuksena on motiivien erottelu sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Tämä teoria tukee ajatusta

siitä, että nuoret osallistuvat järjestön toimintaan erilaisista syistä, jotka ovat kaikki yhtä hyviä, ja järjestöllä on toiminnallaan mahdollisuus vaikuttaa nuoren motivaation kehittymiseen.

Perusajatuksena on, että ihminen on lapsesta lähtien luonnostaan aktiivinen, aloitteellinen ja itseohjautuva. Itsemääräämisteoria pohjautuu ajatukseen siitä, että ihmisen sosiaalisella ympäristöllä on suuri vaikutus siihen, miten yksilö motivoituu eri asioihin, koska ihmisen kehitys ja psykologinen kasvu tapahtuu vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Nuorisotyössä on erityisen tärkeää, että ympäristöstä luodaan turvallinen ja nuoren psykologisia tarpeita tukeva. (Vasalampi 2017, 42-48.)

Karkeasti eroteltuna sisäisellä motivaatiolla tarkoitetaan sitä, että ihminen motivoituu johonkin toimintaan, koska kokee sen itse merkitykselliseksi, omien arvojen mukaiseksi ja mielihyvää tuottavaksi. Motivaatiota ei ohjaa toiminnasta mahdollisesti saatava palkinto. Ulkoisella motivaatiolla tarkoitetaan muun muassa yhteiskunnan yleisten normien mukaisten tavoitteiden saavuttamisen eteen työskentelyä, joka harvoin on yksilön omasta sisäisestä motivaatiosta kumpuavaa. Teorian mukaan yksilölle luonnollista on pyrkiä sisäistämään ja omaksumaan ympäristössä sosiaalisesti hyväksytyt tavat, arvot ja säännöt osaksi omaa minäkuvaansa, jotta hän pystyy toimimaan itseohjautuvasti vallitsevassa yhteiskunnassa. Tätä kutsutaan ulkoisten motivaatioiden sisäistymiseksi. (Vasalampi 2017, 44-46.)

Ulkoiset motiivit voivat edelleen sisäistyä niin, että yksilö havaitsee ja hyväksyy toiminnan arvon. Toisin sanoen hän kiinnittyy ympäristön tavoitteisiin ja sääntöihin, jolloin puhutaan kiinnittyneestä säätelystä. Tällöin yksilö näkee ympäristön tavoitteet tärkeinä, osittain myös jo omina tavoitteinaan, arvoinaan ja normeinaan, mutta hänen toimintaansa voi ohjata myös halu saada arvostusta tai hyötyä sosiaalisessa ympäristössään. Lähimpänä sisäistä motivaatiota on kuitenkin ulkoinen motiivi, jossa on integroitu säätely. Tämä tarkoittaa, että yksilö on sulauttanut toiminnan tai tavoitteen osaksi omia tavoitteitaan. Silloin toiminta tai tavoite on yksilölle henkilökohtaisesti tärkeä ja merkityksellinen. Tällainen motivaatio johtaa vahvaan sitoutumiseen. (Vasalampi 2017, 44.)

Motivaation merkitys tämän työn kannalta on olennainen etenkin, kun määrittelen ohjaajan roolia nuorten ryhmän toiminnassa hankkeen suunnittelun aikana. Hankkeen

suunnittelu on pitkä ja työläs prosessi, jonka aikana nuorten motivaatio osallistumiseen saattaa vaihdella. Ryhmänohjaaja voi vaikuttaa omalla asenteellaan ja esimerkillään nuorten innokkuuteen ja osallistumishaluun. Nuorilla on alun perin toimintaan hakeutuessa jonkin asteinen sisäinen motivaatio järjestössä toimimista kohtaan, mutta motivaation syvyys vaihtelee yksilökohtaisesti. Jotkut nuoret tulevat toimintaan mukaan ystävien mukana, jolloin ohjaajan tehtävänä on huolehtia, että nuori saa tietoonsa toiminnan todelliset tavoitteet ja päämäärät, jolloin niillä on mahdollisuus vaikuttaa ulkoisten motiivien sisäistymiseen.

3 TYÖN MENETELMÄT JA NIIDEN KÄYTTÖ

Opinnäytetyö antaa tilaajalle lisää tietoa siitä, kuinka nuorisovaihtojen suunnittelun voi toteuttaa mahdollisimman nuoria osallistavasti sekä nuorten omista ideoista ja tavoitteista lähteväksi. Nuorten vahva osallisuus on yksi Erasmus+ -ohjelman tärkeimmistä myöntämisperusteista, joten sen toteutuminen on rahoituksen saamisen kannalta ehdotonta (Euroopan komissio 2017, 75). Lisäksi työ antaa lisätietoa ja valmiin ohjeistuksen nuorten osallisuuden huomiointiin pienille nuorisojärjestöille, joilla ei välttämättä resurssien vähyden vuoksi ole mahdollista sitouttaa työntekijää mukaan hankkeen suunnitteluun. Monissa pienissä järjestöissä toiminta lepää vahvasti aktiivisten vapaaehtoisten ja nuorten toiminnan harteilla, jolloin monesti kaikki valmiit omaan toimintaan sovellettavat materiaalit ovat erittäin hyödyllisiä. Suuntaan tässä työssä tekemäni nuorten vinkkilistan ja vuosikellon etenkin Sdpl Helsinki Uusimaan nuorille, mutta vinkkilista ja vuosikello ovat vapaasti käytettävissä kaikille nuorisotyötä tekeville toimijoille. Tilaajan kanssa on sovittu, että työn valmistumisen jälkeen koostan vielä tiivistelmän työn tärkeimmistä havainnoista ja toiminnan merkityksen perusteluista. Tiivistelmä tulee vapaasti kaikkien alalla toimivien käyttöön kansainvälisen toiminnan tueksi. Vuosikello, vinkkilista ja tiivistelmä opinnäytetyöstä tulevat olemaan ladattavissa Sdpl Helsinki Uusimaan verkkosivuilta.

Opinnäytetyöni on kehittämistyö, jonka toteutuksessa käytän apuna kvalitatiivisia eli laadullisia tutkimusmenetelmiä, joista mukaan valikoitui yksilöhaastattelut,

benchmarkkaus ja nuorten pienryhmätyöskentely. Erasmus+ -hankkeen suunnittelusta ja koulutuksesta kiinnostuneet nuoret tavoitin sähköisen kyselyn avulla. Valitsin laadulliset tutkimusmenetelmät, koska niiden avulla saan kehittämistyöni tueksi sopivaa aineistoa. Laadulliset menetelmät tukevat työni tavoitetta ymmärtää paremmin osallisuuden toteutumisen keinoja ja merkityksiä Erasmus+ -nuorisovaihtohankkeissa, koska ne mahdollistavat hyvin lähellä ja henkilökohtaisesti tapahtuvan toiminnan ja tutkimuksen. Kerään aineistoa myös nuorille suunnatuissa tapaamisissa esiin tulevien aiheiden, huomioiden ja kysymysten pohjalta, jolloin olen itse tutkijana myös osallisena toiminnassa ja läheisessä yhteistyössä nuorten kanssa, mikä on laadullisille menetelmille tyypillistä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 105.)

3.1 Benchmarkkaus

Erasmus+ -ohjelman kriteerit ovat samat kaikille rahoitusta hakeville, jolloin on helppo arvioida rahoituspäätöksiä seuraamalla, mitkä järjestöt ovat tehneet onnistunutta työtä nuorisovaihtohankkeiden parissa. Benchmarkkauksen ja haastatteluiden kohteiksi valitsin 4H-järjestön eri alueiden kansainväliseen toimintaan perehtyneitä työntekijöitä, koska yhdistykset vastasivat profiililtaan, resursseiltaan ja budjetiltaan parhaiten Sdpl Helsinki Uusimaata.

Benchmarkkauksen tarkoituksena on selkeyttää oman toiminnan heikkouksien näkemistä ja tukea kehitystavoitteiden asettamisessa sekä kehitysideoiden syntyemisessä. Benchmarkkaus voi parhaimmillaan olla erittäin hyvä kehittämismenetelmä silloin, kun kehittämisen kohde on selkeä, organisaatio myöntää itse kehittymistarpeensa ja haluaa oppia toisilta organisaatioilta uusia työskentelytapoja. Benchmarkkaus vaatii oman toiminnan kriittistä tarkastelua, soveltamiskykyä ja uteliaisuutta. (Ojasalo ym. 2015, 43.)

Benchmarkkaus on tiivistetysti oman toiminnan kehittämistä vertailun avulla. Perinteisesti toteutetun benchmarkkauksen ensimmäinen vaihe on tunnistaa kehityskohde oman organisaation tai toimeksiantajan toiminnassa. Seuraava vaihe on löytää organisaatio, jonka toiminnassa kyseinen asia toimii tai tehdään erityisen hyvin esimerkiksi jokin prosessi tai tuote. Kohdetta tulee tutkia huolellisesti ja pyrkiä luomaan mahdollisimman selkeä kuva menestyksen takana olevista tekijöistä. Näitä tekijöitä

peilataan omaan tai tilaajan toimintaan ja tutkitaan, miten nämä tekijät esiintyvät nyt toiminnassa. Kohteeseen pyritään järjestämään benchmarkkaus-vierailu, jossa kehityskohteena oleva asia tai toiminto tehdään parhaiten. Benchmarkkaus ei ole tuotevaikkoa tai varastamista, joten jokaisessa vaiheessa tulee olla rehellinen ja avoin myös vierailukohteen henkilöstölle vierailun luonteesta. Vierailun jälkeen vertaillaan omaa tai tilaajan toimintaa vierailukohteen toimintaan, jonka pohjalta asetetaan selkeät tavoitteet muutoksille. Toimintamalleja ei tule ottaa suoraan käyttöön sellaisena kuin ne vierailupaikassa esiintyvät, vaan parhaan tuloksen saa aikaiseksi, kun toimintamalleja soveltaa omaan organisaation sopiviksi. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2009, 163-164; Hautio 2018.) Tässä työssä benchmarkkasin 4H:n toimintaa Erasmus+ -ohjelman nuorisovaihtojen suunnittelu- ja toteutustavoista haastatteleamalla heidän työntekijöitään.

3.2 4H:n työntekijöiden haastattelut

Suomessa Erasmus+ -ohjelman rahoituksen saaneet tahot julkaistaan jokaisen hakemuskerroksen päätteeksi Opetushallituksen verkkosivuilla. Tätä kautta sain selville, että 4H-järjestön monet alueyhdistykset olivat onnistuneet saamaan rahoitusta vuoden 2018 kevään haussa. Valikoin haastateltaviksi neljä yhdistystä, joiden hankkeet vastasivat teemoiltaan ja budjeteiltaan Sdpl Helsinki Uusimaan mahdollisia tulevia hankkeita parhaiten. Mukaan valikoitui pääkaupunkiseudun, Länsi-Saimaan, Uuraisten ja Pielisen 4H-yhdistykset. Yhdistykset sijaitsevat ympäri Suomea, jolloin myös logistisista syistä yksilöhaastattelu oli selkeä menetelmävalinta. Yksilöhaastattelun etuna on lisäksi se, että vastaajat pitävät paremmin kiinni mielipiteistään sekä realistisesta toiminnan kuvauksesta, koska muiden saman kattojärjestön alla toimivien henkilöiden mahdolliset eriävät mielipiteet eivät pääse vaikuttamaan vastauksiin.

Haastattelut olivat puolistrukturoituja teemahaastatteluita, joista yksi oli puhelinhaastattelu ja kaksi toteutui sähköpostihaastattelun ja lomakehaastattelun välimuotona. Yhdistysten kiireisten aikataulujen vuoksi sähköpostilla haastatteluun vastaaminen koettiin mielekkäimmäksi, jonka vuoksi pyrin mahdollisimman selkeään kysymysten asetteluun, jolloin ne muotoutuivat lomakehaastatteluiden kaltaisiksi. Hirsjärven ja

Hurmeen (2004, 45) mukaan lomakehaastattelu sopii parhaiten tapauksiin, joissa halutaan kerätä faktatietoa ja tutkijalla on ennestään tiedossa millaista tietoa haastateltavat voivat antaa. Haastattelukysymykset löytyvät kokonaisuudessaan liitteestä 2.

Haastattelututkimuksen kysymykset liittyivät suoraan Erasmus+ -ohjelmaan ja tarkennetusti nuorten rooliin hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Haastateltavat toimivat saman kattojärjestöjen alla, eli oletuksena oli, että kysymysten merkitys on sama kaikille vastaajille, joka tuki päätöstä lomakehaastattelun valinnasta (Hirsjärvi & Hurme 2004, 44). Koska haastateltavien määrä oli pieni, niin muotoilin lomakekyselyn kysymykset avoimiksi, vaikka se lisää jatkokäsittelyyn menevää aikaa. Kananen (2012, 125) toteaa, että avoimien kysymysten käyttö lomakekyselyssä mahdollistaa monipuolisemman otoksen vastauksia kuin strukturoidut kysymykset, jolloin ne ovat tässä tutkimuksessa perusteltuja.

Puhelinhaastattelun muoto määräytyi puolistrukturoiduksi temahaastatteluksi, koska tutkimuksen kannalta oli järkevää, että kysymykset ovat samat kuin sähköpostilla vastanneilla, mutta halusin säilyttää mahdollisuuden vaihtaa sanamuotoja ja kysymysten järjestystä tilanteen mukaan, mikä on puolistrukturoidulle haastattelulle tyypillistä (Hirsjärvi ja Hurme 2004, 47). Puhelinhaastattelun analysoinnin aloitin yleiskielisellä litteroinnilla, koska perusteluja sanatarkan litteroinnin käyttöön ei tässä työssä ollut. Litteroinnin jälkeen teemoittelin puhelinhaastattelulla ja lomakekyselyillä saadun aineiston ja etsin teemojen avulla yhtäläisyyksiä ja toistuvia piirteitä haastatteluiden välillä. (mt., 173.) Teemoittelun jälkeen havaitsin, ettei menetelmän käytölle ollut suoranaisesti tarvetta, koska aineisto vastasi melko suoraan itse asettamiini teemoihin eikä uusia nousseet haastatteluissa esiin.

3.3 Sähköinen kysely nuorille

Laadin järjestön nuorille suunnatun sähköisen kyselylomakkeen (liite 1), jonka tarkoituksena oli tavoittaa Erasmus+ -hankkeen suunnittelusta kiinnostuneet nuoret ja kartoittaa heidän pohjatietojaan Erasmus+ -ohjelmasta, tapahtumien ja/tai hankkeiden suunnittelusta sekä kokemuspohjaa kansainvälisestä toiminnasta yleensä. Kyselyssä kysyin seuraavat kysymykset:

1. Ikä

2. Oletko osallistunut nuorisovaihtoon aiemmin?
3. Jos olet, niin missä roolissa/rooleissa...
 - vastausvaihtoehdot: ohjaajana/osallistujana/staffina
4. Oletko kiinnostunut oman nuorisovaihdon suunnittelusta?
5. Onko sinulla kokemusta jonkin leirin, teemapäivän tai koulutuksen järjestämisestä? Jos on, niin mikä sinun roolisi oli?
6. Onko Erasmus+ -ohjelma sinulle entuudestaan tuttu? Missä yhteydessä olet siitä kuullut?
7. Oletko kiinnostunut osallistumaan syksyn aikana järjestettäviin tapaamisiin (3 kertaa), joissa käydään läpi Erasmus+ -ohjelman pääperiaatteet, tutustutaan rahoitushakemuksen tekemiseen sekä aloitetaan oman vaihdon suunnittelu?

Työskentelin kesän 2018 aikana Sdpl Helsinki Uusimaan kesäleireillä, joissa työskenteli kanssani useita järjestön nuoria. Keskustelin tulevasta opinnäytetyöstäni ja syksyn aikana järjestettävistä tapaamisista jo leireillä, jotta nuoret syksyn tullen olisivat jo valmistautuneita varaamaan aikaa tapaamisille, jos he ovat aiheesta kiinnostuneita. Useat nuoret osoittivat kiinnostusta aiheita kohtaan jo näissä keskusteluissa, joten oletukseni kyselyn vastausmäärästä oli korkealla. Kyselylomakkeen lähetin sähköpostitse 20 nuorelle, jotka ovat olleet mukana aktiivisesti joko leiritoiminnassa tai nuorisovaihdoissa. Nuoret olivat iältään 15-25-vuotiaita. Kyselyn vastaanottaneiden perusjoukko ei siis ollut lainkaan sattumanvarainen vaan tarkasti valittu. Sähköpostiosoitteet sain järjestön työntekijältä.

Aineiston analysointimenetelmää en valikoinut ennen kuin vastauksien määrä oli selvinyt, koska epäilin nuorten vastaamisaktiivisuutta jo etukäteen. Epäilykseni kävi toteen ja vastauksia tuli vain 6, joten päädyin vastausten analysointiin vain lukemalla vastaukset läpi useaan kertaan. Kyselyn funktiona oli tavoittaa nuoria, mutta myös toimia varmistuksena, että useimmilla nuorilla on jo kokemusta nuorisovaihdoista ja vastaukset puolsivat olettamuksia.

3.4 Nuorten työpajat

Järjestin Sdpl Helsinki Uusimaan nuorille kolme työpajaa, joista jokaisessa käsiteltiin nuorisovaihdon suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä asioita eri painotuksilla. Jokaisella työpajalla oli eri agenda, mutta ne tukivat jatkumona toisiaan. Halusin työssäni painottaa hankkeen suunnittelun, kriteerien ja rahoituspohjan teknisen läpikäynnin lisäksi nuorten omien vahvuuksien löytämistä ja oman roolin tutkimista ryhmätyökentelytilanteessa. Erasmus+ -hankkeiden tavoitteena on järjestää onnistunut nuorisovaihto, mutta jo hankkeen suunnitteluvaiheessa on mahdollista luoda tilanteita, joissa nuoret saavat paljon uusia kokemuksia sekä havaintoja omasta itsestään. Prosessin aikana nuori voi hahmottaa paremmin omia vahvuuksiaan sekä sen, miten niitä voi hyödyntää eri elämän osa-alueilla. Halusin korostaa työssäni erilaisten vahvuuksien tasa-arvoisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, jolloin nuorien käsitys ihanteellisista taidoista toivottavasti laajenee, joka voi vahvistaa nuoren itsetuntoa. Työpajojen tavoitteena oli myös selvittää nuorten ajatuksia hankkeen suunnittelusta sekä siitä miten he kokevat roolinsa järjestössä ja kuinka sitä voisi kehittää.

Ensimmäisen työpajan tavoitteena oli kartoittaa nuorten tietopohja Erasmus+ -ohjelmasta, keskustella onnistuneen nuorisovaihdon piirteistä omia kokemuksia hyväksi käyttäen sekä pysähtyä miettimään omia vahvuuksia ja sitä, miten ne ilmenevät. Menetelminä työpajassa käytin pienryhmäkeskustelua, vapaata ideointia ja vahvuuskortteja. Suomen Mielenterveysseuran verkkosivuilta löytyvät vahvuuskortit on luotu helpottamaan vahvuuksien tunnistamista ja niistä keskustelua sekä lisäämään myönteistä itsetuntemusta. Kortteja voi käyttää monien erilaisten ryhmien ja yksilöiden kanssa erilaisissa ympäristöissä ja tarkoituksissa. (Kajander 2015.) Käytin työpajassa kortteja nuorten kanssa harjoituksessa, jossa nuoret valitsivat korttien joukosta kolme omasta mielestään tärkeintä vahvuuttaan. Valintojen jälkeen jokainen kertoi omalla vuorollaan miksi oli valinnut juuri kyseiset kortit. Työpajan lopulla keräsin palautetta tapaamisesta ja kysyin toiveita jatkossa käsiteltävistä aiheista, jotta tapaamiset olisivat mahdollisimman hyödyllisiä nuorille.

Toisen työpajan tavoitteena oli Erasmus+ -ohjelman tietopohjan vahvistaminen, hankkeen suunnittelun perusteiden sekä rahoitushakemukseen tutustuminen yhdessä. Työpaja oli luonteeltaan koulutuksenomainen. Osallistavia menetelmiä oli tällä

kerralla vähän käytössä, koska työpajan agenda oli hyvin teoriaan painottuva. Tutustuimme rahoituspohjaan käymällä sitä kohta kohdalta läpi screenillä ja samalla keskustelimme hankkeen eri vaiheista sekä nuoret saivat esittää kysymyksiä vapaasti. Nuoret saivat kotitehtävän, jonka tarkoituksena oli toimia viimeisen työpajan ennakkotehtävänä, koska viimeisen työpajan agendana oli oman nuorisovaihdon suunnittelun aloittaminen. Tehtävänä oli suunnitella millaisen nuorisovaihdon (hankkeen) nuori itse haluaisi suunnitella ja toteuttaa. Nuoren piti kirjata ylös ainakin seuraavassa listassa olevat asiat,

- Mikä on nuorisovaihdon teema/aihe?
- Mitkä ovat vaihdon oppimistavoitteet?
- Minkälaista ohjelmaa esim. työpajoja?

Edellä mainittujen lisäksi nuoret saivat miettiä muun muassa missä nuorisovaihto järjestettäisiin, mihin vuodenaikaan ja järjestettäisiinkö vierailu johonkin järjestöön, tai muuhun vastaavaan, joka tukisi nuorisovaihdon teeman käsittelyä.

Kolmannessa työpajassa kävimme vielä nuorten kanssa yhdessä läpi hankkeen suunnittelun prosessia ja nuoret esittelevät kotitehtävänä tekemiään nuorisovaihtosuunnitelmia. Näiden suunnitelmien pohjalta nuoret lähtivät kehittämään ja yhdistämään ideoitaan.

Valitsin nuorten työpajojen järjestämisen menetelmäksi työhön, koska nuorten kanssa työskennellessä ja suorassa vuorovaikutuksessa sain parhaiten todellisen kuvan siitä, mitkä ovat nuorten pohjatiedot ja taidot Erasmus+ -ohjelmasta. Tavoitteena oli kerätä havainnoimalla aineistoa sekä kouluttaa nuoria, jotta heillä on tarvittavat tiedot ja taidot Erasmus+ -ohjelmasta, jotta oman nuorisovaihdon suunnittelu voidaan aloittaa luottavaisin mielin. Tapaamisten kautta on myös helpompi hahmottaa fasilitaattorin rooliin kuuluvia tehtäviä jatkossa, sekä kuinka paljon tämän hetkinen nuorten ryhmä tarvitsee tukea ja onko tuen tarve tulevaisuudessa mahdollisesti sama. Nuorten ryhmän kanssa työskennellessä fasilitaattorin (esimerkiksi järjestön työntekijä tai hallituksen jäsen) tehtävänä on tukea arvostavaa, rakentavaa ja positiivista ilmapiiriä sekä huolehtia, että ryhmän jokainen jäsen tulee kuulluksi ja jokaisen ehdotukset käsitellään. (Summa & Tuominen 2009, 9-10.)

Nuorten ryhmätoiminnassa esiin tulleet teemat ja huomiot analysoin mukailien yleisemmin havainnointiaineiston analysoinnissa käytettäviä menetelmiä. Analysoitava aineisto on tässä työssä havainnot, joita tein nuorten ryhmätapaamisten aikana. Tämän jälkeen kirjasin havainnot loogiseksi kokonaisuudeksi, jonka jälkeen pelkistin aineiston. Pelkistämällä tarkoitetaan havaintojen yhdistämistä, jolloin yksittäiset havainnot voidaan yhdistää erilaisiin ryhmiin tai luokkiin, joka helpottaa aineiston käsittelyä. Pelkistämisen jälkeen aineistosta tehdään tulkinta, jonka tukena käytän omaa kokemustani nuorten kanssa työskentelystä sekä tämän työn tietoperustaa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 119.)

4 TULOKSET

Laadullisilla tutkimusmenetelmillä saatu tutkimusaineisto tuki tekemiäni olettamuksia järjestön toiminnan kehityskohdista, mutta toi myös paljon uutta ja helposti järjestön toimintaan sovellettavaa tietoa. Nuorten ryhmätyöskentelyn kautta nousi esiin paljon sellaisia asioita, joita olisi ollut vaikea saada esiin muita menetelmiä käyttäen. Nuorten kanssa luottamuksen syntyminen tuki huomattavasti aineiston keruuta työssäni.

Käsittelen aineistosta saadut tulokset teemoittain enkä pyri joka kohdassa erottelemaan, millä menetelmällä tieto on saatu ellei se ole perusteltua. Teemat ovat: järjestön ja työntekijän tehtävät, nuorten osallisuus hankkeessa, hankkeen suunnittelun käytäntö ja hankkeen sisältö. Omassa luvussaan käsittelen nuorten tapaamisissa kerätyt havainnot sekä nuorten kanssa käytyjen keskustelujen ja palautteiden tärkeimmät teemat.

4.1 Järjestön ja työntekijän tehtävät

Järjestön ja järjestön työntekijän tehtävänä on olla nuorten suunnittelutoiminnan mahdollistajana. Järjestön työntekijän tai muun aikuisen henkilön, joka on valtuutettu vastuulliseksi nuorten ryhmästä, tulee omata fasilitaattorimainen valmentava ote nuorisotyöhön. Aikuisen rooli fasilitaattorina koko hankkeen ajan koetaan tärkeäksi,

koska nuorilla nousee projektin suunnittelun ja toteutuksen aikana paljon kysymyksiä, joihin vastauksen saaminen mahdollisimman nopeasti on hankesuunnitelman edistymisen kannalta tärkeää. Tarkoituksena ei ole antaa nuorille valmiita vaihtoehtoja tai runkoa, vaan toimia nuorten innostajana ja tukena hankkeen suunnittelussa.

Sekä haastattelussa että nuorten ryhmän havainnoista nousi esiin myös nuorten ryhmien erilaiset tarpeet ja resurssit toimia hankesuunnittelussa. Osallistumis- ja osallisuusmahdollisuudet vaihtelevat suurestikin riippuen muun muassa nuorten ikäryhmästä, aiemmasta kokemuksesta kansainvälisessä toiminnassa ja välimatkojen pituudesta.

Järjestön työntekijä itse voi myös olla idean alulle laittaja. Jos hän esimerkiksi huomaa jonkin kehittämistarpeen järjestössä, hän voi lähteä etsimään tästä aiheesta kiinnostuneita nuoria, joiden kanssa hän voi aloittaa hankesuunnitelman rakentamisen. Eri-tyyppisen tärkeää on, että työntekijä itse on myös innostunut aiheesta, koska tällöin innostuneisuus tarttuu nuoriin helpommin.

Uusia nuoria toimintaan haastatellut ovat löytäneet jalkautumisen ja sosiaalisen median kautta, jonka lisäksi jo toiminnassa mukana olevat nuoret ovat tuoneet omia kavereitaan järjestön toimintaan mukaan. Jalkautuminen on toteutettu muun muassa kouluvierailujen kautta, joihin on osallistettu mukaan myös vapaaehtoisia järjestön toiminnassa olevia nuoria. Järjestön työntekijän tehtävänä on huolehtia heti suunnittelun alussa, että nuorten kanssa sovitaan säännölliset tapaamiskerrat.

Usein hankkeeseen mukaan tulevien kumppanijärjestöjen etsiminen on järjestön työntekijän vastuulla, joten aktiivisuus ja verkostoituminen työntekijän osalta on kannattavaa. Hankekumppanit määräytyvät valitun aiheen/teeman mukaan, koska on hankkeen laadun ja onnistumisen kannalta tärkeää, että yhteistyötä tekevät järjestöt jakavat kiinnostuksen aiheeseen.

Uusien kumppaneiden kohdalla kannattaa hankkeeseen sisällyttää myös valmistelutapaaminen eli APV (Advance Planning Visit), johon osallistuu jokaisesta kumppanijärjestöstä yksi ryhmänvetäjä ja yksi nuori. Valmistelutapaamisessa tutustutaan vielä paremmin uuteen kumppaniin, suunnitellaan hanketta ja käydään läpi käytännön asioita.

4.2 Hankkeen suunnittelun käytäntö

Haastatteluista tuli esille hyviä näkökulmia suunnitteluun ja sen toteutukseen. Hankkeen suunnittelun aloitusta nuorten kanssa suunnitellessa tulee heti ottaa huomioon, että kirjoittaminen nuorten kanssa vie paljon aikaa. Kuten edellä mainitsin, niin työntekijän tuleekin huolehtia säännöllisistä tapaamisista, joilla varmistetaan, että suunnitelman tekoon on varattu tarpeeksi aikaa. Nuoret sitoutuvat hankkeen suunnitteluun parhaiten, kun he saavat tehdä mahdollisimman paljon itse. Järjestön työntekijän tai muun ohjaajan rooli on olla nuorten tukena ja apuna sekä huolehtia siitä, että toiminnan punainen lanka ei pääse katoamaan.

Käytännön toteutukseen haastatelluilla oli hyvin yhtenevät toimintamallit, jotka on koettu toimiviksi. Kumppaneiden kanssa yhdessä työskentely tapahtuu sosiaalisen median esimerkiksi Facebook kautta, hyödyntäen lisäksi Google Driveä tiedostojen jakamiseen ja rahoitushakemuksen kirjoittamiseen sekä Skypeä verkkotapaamisiin.

Hankkeen yhteisen suunnittelun lisäksi tärkeäksi koettiin tutustuminen toisiin ryhmiin, jolloin yhteishenki ja motivaatio vahvistuvat. Tutustuminen kasvokkain on paras vaihtoehto, jolloin Skype toimii tässä erinomaisesti. Jotkut olivat käyttäneet hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa apuvälineenä Erasmus+ -ohjelmaa varten suunniteltua Euroopan tähti -peliä, jonka avulla nuorten on helpompi hahmottaa koko hankkeprosessin kaari.

4.3 Hankkeen sisältö

Hankkeen sisältöön liittyy paljon erilaisia aspekteja, jotka tulee ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheen alussa. Sekä hankkeen suunnittelussa että varsinaisessa nuorisovaihtotapahtumassa nuoret sitoutuvat toimintaan parhaiten, kun he pääsevät tekemään mahdollisimman monet asiat itse. Hankkeen lähtökohtana tulisikin olla, että toiminta on nuorilta nuorille. Nuoret suunnittelevat itse ohjelman ja päättävät esimerkiksi haluavatko vierailijoita tai vierailija jossain. Jos vierailija halutaan, niin nuoret itse ottavat yhteyttä ja sopivat vierailijan kanssa kaikki vierailuun liittyvät asiat. Toimivaksi ohjelmaksi vaihdossa on koettu nuorten itse suunnittelemat ja ohjaamat työpajat.

Hanketta suunniteltaessa on tärkeää muistaa, että kaikkien vaihtoon osallistuvien maiden tulee saada vaihdosta jotain uutta oppia. Hankkeen ideana ei ole, että yksi maa opettaa vieraille, mutta ei itse saa mitään uutta toimintaansa.

Nuorisovaihtotapahtuman ohjelmassa pitää huomioida päivittäisen reflektoinnin tarve varaamalla aikataulusta sille selkeä oma aikansa. Reflektointimenetelmät pitää myös suunnitella valmiiksi, jotta nuoret varmasti arvioivat omaa oppimistaan ja vaihdon aikaisia kokemuksia jo vaihtotapahtuman aikana. Haastatellut kertoivat, että ovat arvioineet nuorisovaihtoissa oppimista päivittäin kahdeksaan elinikäisen oppimisen avaintaitoon peilaten. Nuoret ovat suunnitteluvaiheessa tehneet tätä arviointia varten vihkot, joihin kirjaavat oppimistaan päivittäisillä reflektiotuokioilla. Vaihdon ensimmäisenä päivänä käydään vielä yhteisesti läpi, mitä näillä elinikäisen oppimisen avain-taidolla tarkoitetaan.

Tärkeä ohjelmanumero nuorisovaihdon aikana on myös loppujuhlat, jotka ovat vaihdon loppuhuipennus sekä palkinto hyvin menneestä vaihdosta. Yhden haastattelun mielestä alkujuhlat voisi olla hyvä lisä vaihdon ohjelmaan.

4.4 Havaintoja nuorten työpajoista

Ensimmäiseen työpajaan osallistui 10 nuorta, joka oli positiivinen yllätys, koska ennakoon ilmoittautui vain 5 nuorta. Nuoret olivat iältään 16-23-vuotiaita ja kaikki olivat ennestään järjestön toiminnassa mukana leirien ja nuorisovaihtojen kautta. Yhdeksän nuorista oli pääkaupunkiseudulta ja yksi Tampereelta. Työpaja järjestettiin Puotinkylän-Marjaniemen Työväentalolla, joka on järjestöemme käytössä joka toinen maanantai, joten paikka oli tuttu nuorille.

”+ Oli mukavaa, että oli aikaa oikeasti keskustella asioista vapaasti, tätä lisää. – Aika jäi vähän lyhyeksi, ja tätä olisi jaksanut vielä pidempäänkin.”-
nuoren palaute 1. työpajasta

Toisessa työpajassa oli 5 nuorta, joista kaikki olivat mukana myös ensimmäisessä työpajassa. Tapasimme Maunulatalossa, joka vaikutti varmasti osallistumismäärän vähentymiseen, koska paikka oli nuorille vieras ja joillekin kaukana kotoa. Työpajan agendana oli Erasmus+ -ohjelman Avaintoimi1 rahoitushakemukseen tutustuminen,

joka saattoi myös aiheena olla muiden nuorten mielestä tylsä, joka vaikutti osallistumismotivaatioon. Nuoret, jotka tulivat työpajaan, olivat todella motivoituneita ja innostuneita oppimaan juuri rahoitusohjelman sisällöstä.

Kolmanteen työpajaan osallistui 5 nuorta paikan päällä ja yksi etänä videopuhelun kautta. Ainoastaan yksi nuorista osallistui ainoastaan viimeiseen työpajaan, muut nuoret olivat osallistuneet vähintään yhteen työpajaan aiemmin. Aiemman työpajan päätteeksi nuoret saivat kotitehtävänä suunnitella oman nuorisovaihdon pääpiirteet kuten teeman, tavoitteet ja ohjelman sisältöä. Nuoret esittelivät kaksi suunnitelmaa ja yksi nuori jakoi omia pohdintojaan yleisesti kiinnostavista teemoista ja asioista, joita vaihdossa voisi olla, mutta joista ei vielä ollut muodostunut selkeää kokonaisuutta hänen mieleensä. Toinen nuorisovaihtosuunnitelma oli pari työnä tehty ja nuoret olivat päässeet jo todella pitkälle suunnittelussa. Suunnitelma oli tarkasti tehty ja se sisälsi jo pääteeman, useita alateemoja, tavoitteet ja jopa ohjelmarungon. Toinen suunnitelma oli myös hyvällä alulla ja tapaamisessa todettiin yhdessä, et vaihtojen teemat itseasiassa tukivat toisiaan sisällöllisesti hyvin, jolloin ne päädyttiin yhdistämään yhdeksi kokonaisuudeksi. Tapaamisen lopputuloksena oli erittäin hyvä nuorisovaihtohankkeen suunnitelman alku ja päätös jatkaa sen työstämistä jatkossa. Nuoret saivat seuraavaksi tehtäväkseen kirjoittaa tiivistelmän suunnitelmasta, joka voitaisiin lähettää kumppanijärjestöillemme ympäri Eurooppaa ja tätä kautta pyrkiä löytämään kumppanit suunnitelman työstämiseen ja rahoitushakemuksen kirjoittamiseen.

”Opin tosi paljon uutta! Etenki toi projektin hakuprosessi jne. oli hyödyllinen. Anto paljon toivoa ja itsevarmuutta siitä et saa järkättyä progiksien. (...) Ryhmäytti hyvin kans ja toi hyvin yhteen ihmisiä jotka oli kiinnostuneita progisten järjestämisestä.” – nuoren palaute 3.tapaamisen jälkeen

Nuorilla on selkeä tarve reflektoida enemmän nuorisovaihdoissa kokemiaan tunteita ja tilanteita. Pienryhmissä keskusteltiin aktiivisesti ja yhteiseen jakoon saatiin paljon tärkeitä onnistuneen tai epäonnistuneen vaihdon piirteitä, joista keskusteltiin yhdessä nuorten kanssa. Nuorilta kerätyssä palautteessa useat pitivät perusteellista keskustelua tärkeänä ja toivoivat sitä jatkossa lisää.

Vahvuuskorttien käyttö aiheutti aluksi hieman silmien pyörittelyä, mutta kun nuoret pysähtyivät miettimään, mitkä ovat heidän kolme tärkeintä vahvuuttaan, niin puhe-
liaimmatkin maltoivat hiljentyä miettimään asiaa tarkoin. Osalle nuorista omien vah-
vuuksien esiintuominen ja sanoittaminen oli haastavaa, mutta tehtävä onnistui kai-
kilta hyvin ja osa lähti selvästi itsevarmempina kotiin.

Tapaamisiin osallistuneet nuoret olivat aktiivisia, motivoituneita ja innostuneita oppi-
maan uutta. Osallistumismotivaation ei vaikuttanut tapaamiskerran teema eikä si-
sältö, vaan luentomainen opetus oli yhtä kiinnostavaa kuin osallistavat menetelmät.
Palautteen perusteella suurin osa oppi tapaamiskertojen aikana uusia asioita muun
muassa hankeprosessista ja rahoitushakemuksen täyttämisestä.

”Oli tosi kivaa ”opiskella” hankkeiden tekoa, ja opin tosi paljon enemmän
siitä, miten hakemuksen teko menee. Kaikki tuntuu nyt paljon selkeäm-
mältä ja itselläni on sellainen fiilis, ettei vaihdon järjestäminen ole missään
mielessä mahdotonta.” – palaute nuorelta

Rahoitushakemukseen tutustuminen oli kaikille mieluista ja sen läpikäyminen herätti
paljon keskustelua, koska hakemusohjan kautta nuoret ymmärsivät, että itse nuori-
sovaihtotapahtuma on vain osa hanketta. Kokonaisuutena hanke on isompi koko-
naisuus, johon sisältyy suunnittelu, nuorisovaihto, opittujen asioiden levitys esimer-
kiksi seminaarin kautta ja loppuraportointi. Läpikäynnin jälkeen nuoret olivat kuiten-
kin sitä mieltä, että rahoitushakemuksen kirjoittaminen ei ole iso työ, joka on sinänsä
hyvä asia, koska liian suuren tuntuiseen projektiin nuoret tuskin edes lähtisivät. Nuor-
ret ovat aiemmin kokeneet ettei heitä oteta tarpeeksi mukaan kansainvälisten hank-
keiden suunnitteluun vaikka heillä olisi paljon ideoita, joten motivaatio työpajoihin
osallistumiseen varmasti osittain kumpusi siitä, että nyt oli mahdollisuus päästä kes-
kustelemaan ja oppimaan hankkeen suunnittelusta.

Nuorilla on paljon kokemusta nuorisovaihtoihin osallistumisesta, joka tuli esille eten-
kin, kun keskustelimme hyvän ja huonon vaihtokokemuksen piirteistä. Nuoret osasi-
vat erotella, minkälaiset asiat johtuvat kommunikoinnin puutteesta, mitkä organisoi-
nin haasteista ja mitkä ilman perusteita tehdyistä oletuksista. Yhdeksi tärkeimmistä

onnistuneen vaihdon tekijöistä nuoret kokivat hyvän tiimin (vaihdon suunnittelusta ja toteutuksesta vastuussa olevat henkilöt), jotka ovat jakaneet vastuualueet selvästi, kommunikaatio toimii eikä kukaan ole yksi. Oleellista on, että kommunikointi toimii joka suuntaan, niin osallistujien ja ohjaajien kuin muun henkilökunnan (keittiö, majoitus, bussikuski) välillä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET & KEHITYSEHDOTUKSET

Toteutetulla kehitystyöllä oli monta tavoitetta, joista ensisijaisena oli selvittää, mistä asioista nuorten osallisuus Erasmus+ -ohjelman nuorisovaihtohankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa koostuu. Nuorten osallisuuden todellinen ymmärtäminen hankeprosessissa edistää tilaajan kansainvälisen nuorisotyön kehittämistä, etenkin Erasmus+ -ohjelman osalta sekä tuo esiin aiemmat haasteet hanketyöskentelyssä, mutta myös antaa tietoa, jonka pohjalta toimintaa voi lähteä kehittämään. Järjestön nuorille kehitystyö tuo lisää mahdollisuuksia tulla kuulluksi ja lisätä aktiivista osallistumista järjestön toimintaan ja kehittämiseen.

Tilaajan toiveena oli, että kehittämistyön aineiston avulla koostan nuorille suunnatun vinkkilistan, jota voi käyttää hankesuunnittelun tukena jatkossa, ja joka helpottaa myös järjestön työntekijän työtaakkaa, kun valmista materiaalia on nuorille tarjottavaksi. Lisäksi sovimme tilaajan kanssa, että koostan tiivistelmän opinnäytetyön tärkeimmistä havainnoista ja muun muassa kansainvälisen toiminnan merkityksestä nuorisotyössä, jota voi hyödyntää laajasti jatkossa ja mahdollisesti tarjota myös muille nuorisjärjestöille käyttöön.

5.1 Nuorten osallisuuden toteuttaminen

Opinnäytetyöni tilaajajärjestössä on pyritty järjestön alkuajoista lähtien toteuttamaan mahdollisimman nuorilähtöistä toimintaa ja olemassa olevien tietojen, taitojen ja resurssien mukaan nuoret on pyritty osallistamaan toimintaan mahdollisimman aktiivisesti ja monipuolisesti. Monilta osin tämä on onnistunut, koska nuoret ovat muun suunnitelleet ja järjestäneet leirejä Suomessa sekä osa nuorista toimii tälläkin hetkellä

järjestön hallituksessa. Kansainväliseen toimintaan nuoret ovat päässeet osallistumaan aktiivisesti muissa maissa järjestettävien nuorisovaihtojen kautta, mutta varsinaiseen hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen he ovat päässeet osallistumaan hyvin pintapuolisesti. Nuorisovaihtohankkeiden suunnittelun alussa on järjestetty suunnittelukokous, johon nuoret on kutsuttu mukaan ideoimaan ja tapaamisissa on käytetty osallistavia menetelmiä, jolloin nuorten ideat ja ajatukset on saatu esille. Tämän tyyppisessä toiminnassa osallistuminen jää kuitenkin mahdollisuuteen vaikuttaa pieniin asioihin ja tulla kuulluksi, mutta todellisuudessa lopulliset päätökset tehdään muualla. (Laitinen 2006, 86.)

Jotta nuorten todellinen aktiivinen osallistuminen saadaan toteutumaan koko hankkeprosessin ajan, tulee hankkeen suunnittelun jatkossa olla nykyistä järjestelmällisempää ja suunnitelmallisempaa. Nuorille tulee heti suunnittelun alussa tarjota koulutuksen tai muun tapaamisen merkeissä kaikki hankkeen suunnittelun kannalta merkittävät tiedot. Etenkin kun uusia nuoria tulee mukaan järjestön toimintaan, niin on heidän tasa-arvoinen osallistuminen mahdollistettava esimerkiksi Erasmus+ -infotilaisuuden kautta, jolloin he ovat tiedoiltaan samassa asemassa kuin jo pitempään järjestön toiminnassa mukana olevat nuoret.

Nuorten resurssit osallistua järjestön toimintaan vaihtelevat paljon, joten hankkeen suunnittelussa osallisuuden taso vaihtelee projektin aikana. Nuorten elämäntilanteet muuttuvat välillä nopeastikin, jolloin järjestön tulee ottaa tämä huomioon hankkeen suunnittelua aloittaessa. Tärkeää on, ettei kenenkään osallistumista lähdetä arvioimaan esimerkiksi suunnitteluun käytettyyn aikaan tai kirjoitetun tekstin määrään nähden, vaan jokaisen panos on tärkeä.

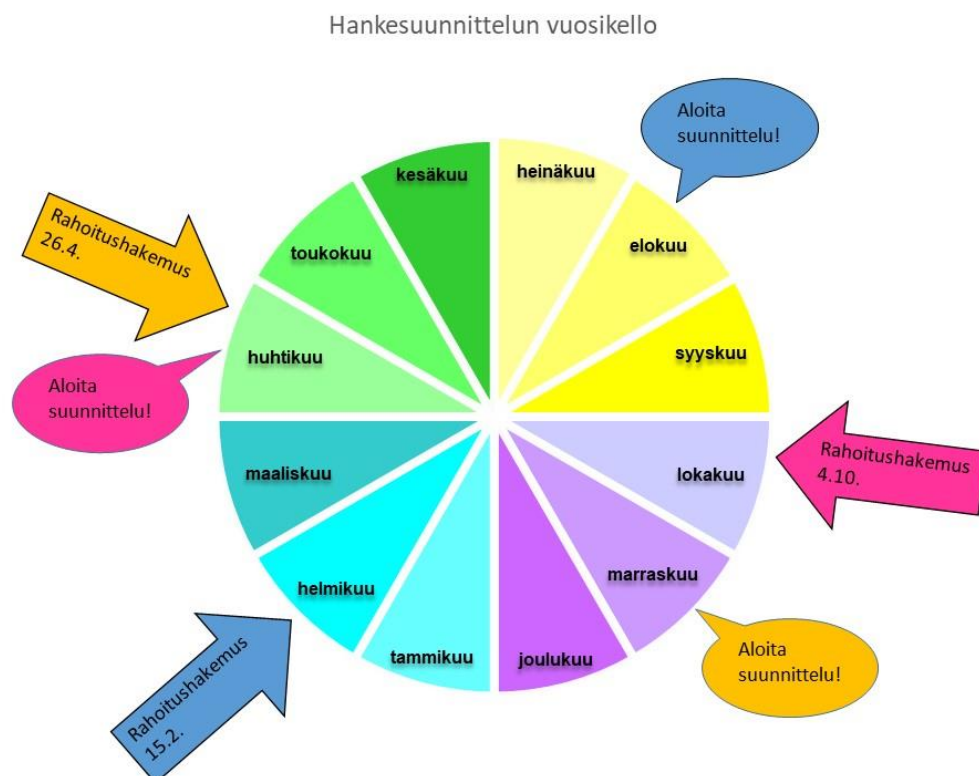
Järjestön työntekijän tulee mahdollistaa säännölliset suunnittelutapaamiset, jotta kaikilla on mahdollisuus osallistua suunnitteluun aktiivisesti. Tällä varmistetaan myös se, että nuoret pysyvät koko ajan tietoisina, missä vaiheessa mennään suunnittelussa, mitä on vielä tekemättä ja milloin rahoitushakemuksen tulee olla valmis. Nuoria ei käytetä vain hyödyksi, jotta rahoitus onnistutaan saamaan, vaan nuoret ovat todellisia osallistujia ja hanke on heidän omansa, jossa aikuiset ovat vain tukena ja mahdollistajina.

Tämä on mahdollista toteuttaa, jos kaikki järjestön piirissä toimivat aikuiset ovat valmiita muuttamaan totuttuja vanhoja työskentelytapoja ja ottamaan nuoret vertaisikseen mukaan koko hankeprosessiin, eikä vain niihin osiin, joissa nuorten rooli on valmiiksi selkeä ja helposti toteutettavissa. Tämä vaatii aikuisilta luottamusta nuoriin ja kykyä astua omasta auktoriteetti-roolista askel taakse päin, jolloin nuoret todella saavat tilan näyttää osaamisensa ja oppia avoimessa ja hyväksyvässä ilmapiirissä.

5.2 Erasmus+ -hankkeiden suunnittelun vuosikello

Suunnittelemani vuosikello perustuu Erasmus+ -ohjelman Youth in Action -osion rahoituksen hakemispäivämääriin. Vuosikello toimii apuna sekä järjestön työntekijälle että nuorille, koska vuosikellon avulla on helppo hahmottaa, milloin suunnittelutyö tulee aloittaa, jos haluaa hakea rahoitusta tietyllä aikavälillä. Vuosikelloa voi käyttää tukena järjestön vuosittaisen toimintasuunnitelman teossa, koska vuosikellon avulla voi määritellä milloin kansainväliseen työhön tarvitaan enemmän resursseja ajallisesti.

Vuosikelloon on merkitty suunnittelun aloituksen optimaalinen ajankohta sekä rahoitushakemuksen viimeinen jättöpäivämäärä. Vuoden aikana rahoitusta on mahdollista hakea kolmena eri ajankohtana, jonka vuoksi vuosikellosta löytyy kolme eri värein merkittyä hankkeen suunnittelun aloitusta ja rahoituksen haku päivämäärää. Omaan kokemukseeni nuorisovaihtojen suunnittelusta ja haastatteluiden aineistoon pohjaten varasin hankkeen suunnitteluun 6 kuukautta aikaa.

Kuva 2 Erasmus+ -nuorisovaihtohankkeen suunnittelun vuosikello.

5.3 Ohjaajan rooli ja osallisuuden portaat hankesuunnittelussa

Opinnäytetyöni päätavoitteena on vahvistaa ja selkeyttää nuorten roolia ja osallisuutta Erasmus+ -ohjelman nuorisovaihtohankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Mikäli järjestön työntekijä tai muu henkilö, joka työskentelee nuorten ryhmän työskentelyn fasilitaattorina, ei ole tutustunut osallisuuden käsitteeseen, niin se saattaa aluksi tuntua hankalalta kokonaisuudelta hahmottaa suunnittelutyön kontekstissa. Tähän tarpeeseen kehitin suunnittelutyön osallisuuden portaat, jotta niiden kautta nuorten ryhmätyöskentelyn mahdollisuudet on helpompi hahmottaa.

Nuorten ryhmän fasilitaattori voi käyttää oman työskentelyn arvioinnin ja kehittämisen tukena alta löytyvää kaaviota osallisuuden portaista. ”Nuorten osallisuus hankkeen suunnittelussa” -osallisuuden portaat on mukaelma Horellin, Gretschenin ja Nousiaisen osallisuuden portaista, jotka on luotu vastaamaan hieman erilaisen toiminnan arviointia, mutta joista löytyy myös samankaltaisuuksia hankesuunnittelun osallisuuden

arviointiin. (Gretschel 2002b, 71, 84; Nousiainen 2018). Horellin ja Gretschelin osallisuuden tasoja/portaita käsittelen tarkemmin luvussa 2.3. Nousiaisen (2018) osallisuuden portaat on luotu arvioinnin tueksi etenkin koulujen opettajille, mutta portaat ovat sovelletusti erittäin käyttökelpoiset myös vapaa-ajalla tapahtuvan nuorisotyön osallisuuden asteen arviointiin. Alta löytyvä versio on yhdistelmä edellä mainituista osallisuuden portaista, joiden lisäksi niissä tulee esille työni tietoperusta, haastatteluiden kautta kerätty aineisto ja omat havaintoni nuorten kanssa työskentelystä.

Osallisuuden portaata tarkastellessa tulee ottaa huomioon, ettei aina ole ryhmän edun mukaista tavoitella osallisuuden korkeinta astetta. Nuorten ryhmien osallistumisvalmiudet vaihtelevat suuresti muun muassa iän, koulutuksen ja elämäntilanteiden takia. (Horelli ym. 2007, 217.) Fasilitaattorin onkin hyvä pohtia, minkälainen osallisuus on ryhmässä mahdollista ja tavoiteltavaa.

Kuva 3 Osallisuuden portaat nuorten osallisuudesta hankkeen suunnittelussa.

Versioni osallisuuden portaista kuvaa nuorten osallisuuden erilaisia tasoja hankkeen suunnittelussa. Tässä työssä portaat on suunnattu Erasmus+ -ohjelman nuorisovaihtohankkeen suunnitteluun, mutta ovat sovellettavissa moniin erilaisiin projekteihin,

joissa nuorten osallisuus on merkittävässä roolissa. Portaikko on jaettu viiteen askelmaan, joista alimmainen kuvaa nuorten heikkoa osallisuutta ja ylin korkeinta osallisuuden tasoa, jota nuorisovaihtohankkeen suunnittelussa tavoitellaan.

Ensimmäinen askelma on yksisuuntainen prosessi, joka ei varsinaisesti ole vielä osallisuuden taso lainkaan. Tällä tasolla nuorilta tiedustellaan ideoita ja mielipiteitä, mutta päätösvalta on kokonaan ohjaajalla eikä nuorten ideat välttämättä päädy mukaan suunnitelmaan ollenkaan. Toisella askelmalla ohjaaja ja nuoret ovat vuoropuhelussa, mutta ohjaaja on edelleen päätösvallassa. Nuorten ideoita kuullaan aktiivisesti ja niitä sisällytetään suunnitelmaan, mutta hankkeen tavoitteet ja ohjelman sisällön päättää lopulta ohjaaja.

Kolmannella tasolla nuoret alkavat olla tosiasiallisesti osallisia hankkeen suunnittelussa, koska ohjaaja ja nuoret tekevät aktiivisesti yhteistyötä ja nuoret ovat osittain päätösvaltaisia. Nuorilla on aktiivinen rooli suunnittelutyössä, he tulevat kuulluksi ja ovat mukana päätöksen teossa. Ohjaajan rooli on vielä merkittävä ja hän koordinoi toimintaa omavaltaisesti. Neljäs porras, kohti itsenäistä päätöksentekoa, kuvastaa nuoria melko itsenäisenä, toimintakykyisenä ja vastuuntuntoisena ryhmänä. Ohjaajan rooli muuttuu enemmän fasilitaattorinomaiseksi, jolloin hänen tehtävänä on mahdollistaa nuorten työskentely ja tukea suunnittelutyön edistymistä. Viidennellä tasolla suunnittelu on itseohjautuvaa ja nuoret toimivat pitkälti itsenäisesti omien suunnitelmien pohjalta. Ohjaaja omaa fasilitaattorin roolin, joka mahdollistaa toiminnan ja tukee nuoria tarvittaessa, mutta pysyttelee sivussa, kun häntä ei tarvita. Nuoret ottavat vastuun suunnitelman etenemisestä ja suuntaavat toiminnallaan kohti itse asettamiin tavoitteita.

Viirkorven (1993) osallisuuden määrittelyssä yksi kolmesta osallisuuden osiosta on vaikutusvalta, joka karkeasti tiivistettynä tarkoittaa yksilön tai yhteisön kykyä vaikuttaa tapahtumien kulkuun (Gretschel 2002a, 50). Nuorten työpajoissa käytyjen keskustelujen ja oman kokemuksen pohjalta näkisin vaikutusvallan luovuttamisen pelon yhdeksi todellisen osallisuuden mahdollistumisen haasteeksi hankesuunnittelussa. Ohjaajan ja järjestön tulee uskaltaa antaa nuorille valta tehdä päätöksiä suunnittelussa ilman, että jokaista ideaa tarvitsee hyväksyttää ohjaajalla. Ohjaajan rooli on tarkentavien kysymysten avulla johdatella nuoret syvemmälle aiheeseen, tukea suunnitelman

sisällön johdonmukaisuuden löytämistä ja huolehtia, että suunnitelma vastaa kaikkiin Erasmus+ -ohjelman rahoituksen myöntämisperusteisiin.

5.4 Tulkintoja nuorten ryhmätapaamisista

Nuoret ovat kiinnostuneita nuorisovaihtojen suunnittelusta ja toteutuksesta, mutta tämän kaltainen toiminta ei motivoinut niin isoa joukkoa mukaan, kuin ennen työn aloittamista oletin. Jatkossa tuleekin miettiä, miten tapaamisia markkinoidaan ja miten nuoret saadaan motivoitua ja sitoutettua mukaan toimintaan. Nuorisovaihdon suunnittelu alusta loppuun ei ole nuorille tuttua, joten he eivät välttämättä vielä ymmärrä konkreettista hyötyä siitä itselleen, jolloin osallistuminen ei ole niin innostavaa.

Osalla järjestön nuorista on vahva sisäinen motivaatio osallistua toimintaan, joka perustuu varmasti suurilta osin heidän aikaisempiin onnistuneisiin kokemuksiin nuorisovaihdon osallistujana muissa maissa. Nuoret ovat kokeneet itse nuorisovaihtotoiminnan merkityksellisyyden ja vaikutuksen oman identiteetin muodostumiseen sekä omien vahvuuksien löytämiseen, joka toimii sisäistä motivaatiota tukevana tekijänä. Muilla nuorilla toimintaan osallistuminen vaatii vielä enemmän ulkoista kannustusta ja motivaatio osallistumiseen syntyy parhaiten, jonkin palkinnon kautta. Ulkoinen palkinto toiminnan motivaattorina on haastava, koska tutkimusten mukaan palkkio saattaa jopa heikentää sisäisen motivaation syntymistä, vaikka palkkio olisi mieluinen yksilölle (Vasalampi 2017, 42). Tähän pohjaten järjestön työntekijän on tärkeää osata perustella ja tuoda esiin toiminnan tärkeys ja mahdollisuudet, joita toimintaan osallistumisen kautta aukeaa, jotta nuoren motivaatio voi kasvaa hänen omasta heräävästä sisäisestä kiinnostuksestaan.

Tähän haasteeseen ratkaisuna voisi toimia aiemmin tulososiossa mainittu kouluvierailu, jolla olisi mahdollista tavoittaa uusia nuoria, joille vierailun aikana voisi esitellä aiemmin toteutettuja nuorisovaihtoja, joka konkretisoisi toimintaa nuoren silmissä. Kouluvierailujen toteutuksessa järjestön aktiivinuorten osallistaminen olisi monelta kannalta hyödyllistä ja tärkeää. Järjestön nuoret pääsisivät jakamaan oppimaansa ja kokemuksiaan nuorisovaihtoista, jonka uskon vahvistavan heidän käsitystään itsestään kykenevänä ja merkittävänä osana järjestön toimintaa, joka taas vahvistaa osallisuuden kokemusta. Kokemus vahvistaisi nuorta sekä yksilönä että yhteisön jäsenenä,

joka lisää kokonaisvaltaista hyvinvointia. Omiin kokemuksiini sekä haastatteluista saadun aineiston perusteella nuoret myös kokevat innostavampana ja kiinnostavampana nuorilta nuorille suuntautuvan toiminnan.

Vaikka järjestön nuoret ovat pitkälti tuttuja toisilleen leiritoiminnan ja nuorisovaihtojen kautta, niin ryhmäyttävän ja yhteisöllisyyttä nostattavan toiminnan tarve tuli esille opinnäytetyöprosessin aikana useamman kerran. Nymanin (2006, 44.) mukaan yhteisön eli tässä tapauksessa nuorten ryhmän voimaantumiselle on tiettyjä edellytyksiä, jotta sillä on mahdollisuus toteutua. Näitä edellytyksiä ovat muun muassa nuorten keskinäinen luottamus ja, että jokainen saa arvostusta omana itsenään. Jotta ryhmäytyöskentely on kaikille mielekästä ja toimivaa, niin kaiken pohjana tulisi olla tiivis ja yhteen hiileen puhaltava ryhmä, joka pyrkii kohti asettamia tavoitteita yhdessä. (Nyman 2006, 44-45.) Hankkeen suunnittelun alussa tulee jatkossa kiinnittää tarkasti huomiota aikataulukseen, jotta ryhmäytymiselle on varattu tarpeeksi aikaa. Ryhmäytymisen tulee olla suunnitelmallista ja työntekijän tehtävänä on huolehtia, että jokainen uusi ja vanha osallistuja pääsee sisälle ryhmän toimintaan. Vaikka ryhmän nuoret olisivat entuudestaan tuttuja, niin ryhmän sisäisistä ristiriidoista ja todellisesta ilmapiiristä ei voi etukäteen tehdä oletuksia.

Nuorten ryhmän vastuunottokykyyn, motivaatioon ja idearikkauteen peilaten näkisin, että ohjaajalla on tärkeä vastuu osallisuuden mahdollistajana nuorten ryhmässä. Ohjaajan tehtävänä on luoda tila, jossa nuorilla on mahdollisuus organisoida itse ja lähteä luomaan nuorten itsensä näköistä toimintaa. Tämä vaatii ohjaajan suunnalta järjestelmällistä tukea, jatkuvuuden mahdollistamista toiminnassa ja hyviä vuorovaikutustaitoja nuorten kanssa. (Horelli ym. 2007, 217.) Ohjaajalla on mahdollisuus toimia niin, että nuoret voimaantuvat osallisuuden kokemuksestaan, joka vahvistaa itseohjautuvuutta ryhmässä ja luottamusta omaan kyvykkyyteen suunnittelutyössä. Suunnittelun nuorilähtöisyys on osallisuuden lisäksi avainasemassa toiminnan onnistuneessa toteutuksessa.

”Nuori on tekemisen ytimessä aktiivisena toimijana, tekijänä, eikä vain tekojen kohteena. Nuoren itse on saatava tehdä, oppia ja kasvaa, ohjaajan tehtävänä on tukea ja kannustaa. (...) Ohjaaja tukee nuoria niin vähän kuin mahdollista, mutta niin paljon kuin tarvitaan. Myös toiminnan rakenteen tulee tukea nuorten omaehtoista toimintaa.” (Sovijärvi 2013, 10.)

Sovijärven (2013) tiivistys nuorilähtöisyydestä ja ohjaajan roolista siinä on mielestäni osuva ja toimii erittäin hyvin hankesuunnittelun kontekstissa. Ohjaajan tulee ottaa fasilitaattorin rooli ryhmässä, joka käytännössä tarkoittaa, että hän on läsnä toiminnassa ja apuna tarvittaessa, mutta ei aktiivisesti vaikuttamassa toiminnan kulkuun, jotta nuorilla on tilaa organisoida toimintaansa itsenäisesti.

6 LOPUKSI

Aloittaessani opinnäytetyötä olin huolissani, että pystynkö tuomaan työlläni mitään uutta tietoa tilaajalle, saati laajemmin ammattialalle. Huoli osoittautui turhaksi, koska tarkkaan rajatusta aiheesta huolimatta tutkittavaa ja sovellettavaa tietoa olisi löytynyt vielä huomattavasti lisää. Nuorten osallisuus nuoriso- ja järjestötyössä on aihe, josta löytyy monia mielipiteitä ja tutkimuksia, mutta oman kokemukseni perusteella parhaiten osallisuuden merkityksestä oppii nuorten kanssa suorassa ja luottamuksellisessa vuorovaikutuksessa. Laaja tietoperustaan perehtyminen tukee työtä ja syventää ymmärrystä osallisuuden moniulotteisuudesta, mutta ilman käytännön työtä kokonaisuuden käsitys olisi jäänyt suppeaksi.

Usean eri menetelmän käyttö aineiston hankinnassa osoittautui toimivaksi ja hyväksi ratkaisuksi, koska niiden avulla sain kerättyä monipuolista aineistoa, jonka pohjalta muodostin käsitykseni nuorten osallisuuden mahdollistamisesta käytännössä, ja sen merkityksestä hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa. Menetelmien kautta sain osittain odotettuja tuloksia, mutta esiin nousi myös asioita, joiden merkityksellisyyttä en ennen opinnäytetyötäni ymmärtänyt. Merkittävin näistä asioista oli nuorten ryhmän kanssa työskentelevän ohjaajan roolin merkitys osallisuuden toteutumisen kannalta. Ohjaajan tulee olla hyvin tietoinen roolistaan, ryhmän toimintakyvystä ja ryhmän toiminnalle asetetuista tavoitteista, jotta hän voi toimia ryhmän edun kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Opinnäytetyöprosessin aikana palkitsevinta ja merkityksellisintä minulle työn tekijänä oli nuorten työpajojen järjestäminen. Työpajojen kautta sain runsaasti havainnointimateriaalia, jota käytin työn aineistona, jonka lisäksi pystyin jo ennen varsinaisen opinnäytetyöni valmistumista lisäämään nuorten osallisuutta tilaajan toiminnassa.

Nuorten kanssa käydyt keskustelut ja heiltä saamani palaute tukee ajatustani. Olen tyytyväinen, että työpajojen aikana saimme käynnistettyä uuden nuorisovaihtohankkeen suunnittelun ja viimeisen tapaamiskerran jälkeen nuoret ovat jatkaneet suunnitelman työstöä. Koska toimin itse tilaajajärjestön hallituksessa, ja toiminnassa muutinkin mukana, pääsen jatkamaan nuorten kanssa työskentelyä jatkossakin ja tukemaan hankesuunnitelman etenemistä.

Opinnäytetyöprosessin aikana oppimaani pohjaten, koen että yhteisöpedagogeilla on ammattitaitonsa vuoksi paljon annettavaa niin pienille kuin isoille järjestöille. Yhteisöpedagogin koulutuksessa painotetaan ryhmän toiminnan ja dynamiikan ymmärrystä, ohjaustaitoja ja osallisuuden käsitteen ymmärrystä, joka luo nuorten ryhmän kanssa työskentelyyn ihanteelliset taidot niin käytännön kuin teorian tasolla

LÄHTEET

- Airaksinen, Tiina & Vilkkä, Hanna 2003. Toiminnallinen oppinäytetyö. Helsinki: Tammi.
- Eduskunta 2016. Uusi nuorisolaki vahvistaa nuorten osallisuutta, vaikuttamista ja kuulemistä. Viitattu 1.11.2018. <https://www.eduskunta.fi/FI/tiedotteet/Sivut/Uusi-nuorisolaki-vahvistaa-nuorten-osallisuutta,-vaikuttamista-ja-kuulemistä.aspx>.
- Euroopan komissio 2017. Erasmus+ Ohjelmaopas, 71-78. Viitattu 25.10.2018. http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/files/re-sources/erasmus-plus-programme-guide_fi.pdf.
- Euroopan unionin virallinen lehti 2006. EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON SUOSITUS annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, elinikäisen oppimisen avaintaidoista. Viitattu 25.10.2018. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006H0962&from=FI>.
- Fadjukoff, Päivi 2015. Identiteetti persoonallisuuden kokoavana rakenteena. Teoksessa Feldt, Taru & Metsäpelto, Riitta-Leena (toim.) Meitä on moneksi – persoonallisuuden psykologiset perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 147-158.
- Finlex 2017. Nuorisolaki. Viitattu 23.10.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>.
- Gloaalikasvatus 2018. Mikä globaalikasvatus?. Viitattu 31.10.2018. <https://www.gloaalikasvatus.fi/mika-gloaalikasvatus>.
- Gretschel, Anu 2002a. Kunnallisen nuorten osallisuusympäristön perustaminen. Teoksessa Anu Gretschel (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Suomen Kuntaliitto ja Humanistinen ammattikorkeakoulu, 22, 48-62.
- Gretschel, Anu 2002b. KUNTA NUORTEN OSALLISUUSYMPÄRISTÖNÄ - Nuorten ryhmän ja kunnan vuorovaikutussuhteen tarkastelu kolmen liikuntarakentamisprojektin laadunarvioinnin keinoin. Viitattu 7.11.2018. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/13503/9513912868.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Hakola, Katja 2014. Koulunuorisotyö & osallisuus Kokkola. Viitattu 19.11.2018.
- Hautio, Minna 2018. Benchmarkkaus. PowerPoint. Viitattu 6.11.2018.
- Horelli, Liisa & Haikkola, Lotta & Sotkasiira, Tiina 2007. Osallistuminen nuorisotyön lähestymistapana. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä – Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 3. muuttumaton painos. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 217-243.
- Järvi, Noora 2017. Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuuden odotukset 2017. Pdf. Viitattu 1.11.2018. https://issuu.com/allianssiry/docs/knt17_netiti_korjattu.
- Kajander, Jutta 2015. Vahvuuskortit. Viitattu 14.10.2018. <https://www.mielenterveysseura.fi/fi/julisteet-ja-kortit/vahvuuskortit>.
- Kananen, Jorma 2012. Kehittämistutkimus oppinäytetyönä – Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kauppila, Maija-Sisko & Ruotsalainen, Jukka 2014. Avartti nonformaalisen oppimisen menetelmänä. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä – Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 3. muuttumaton painos. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 458-474.

Kinnunen, Viljami 2015. Nuorisotyön tavoitteet ja perustat. Teoksessa Kiilakoski, Tomi & Kinnunen, Viljami & Djupsund, Ronnie, Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Pdf, 55-71.

Söderlund, Markus 2012. Järjestöt nuorisotyön kehittämisen ympäristönä. Teoksessa Komonen, Katja & Suurpää, Leena & Söderlund, Markus (toim.) Kehittyvä järjestötyö. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 192-210.

Laitinen, Hanna 2006. Osallistumisen merkitykset ja mahdollisuudet järjestötoiminnassa. Teoksessa Hanna Laitinen (toim.) TULE MUKAAN - Osallistumisen edellytyksiä järjestötyössä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, 85-98.

Nousiainen, Leena 2018. OSALLISUUDEN PORTAAT – arvioinnin tueksi. Viitattu 7.11.2018. <https://www.avi.fi/documents/10191/2142207/OSALLISUUDEN+PORTAAT/Oa87946b-36ab-44d9-96e6-2ec664443565>.

Nyman, Tarja 2006. Yksilöllinen ja yhteisöllinen voimaantuminen yhteisön kehittämisessä. Teoksessa Laitinen, Hanna (toim.) TULE MUKAAN – Osallistumisen edellytyksiä järjestötyössä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, 42-58.

Peda.net 2018a. Elinikäisyys. Viitattu 1.11.2018. <https://peda.net/hankkeet/oppijat/ovo/lahtokohdat/elinikaisyys/em>.

Peda.net 2018b. Informaali oppiminen. Viitattu 27.10.2018. <https://peda.net/hankkeet/oppijat/ovo/lahtokohdat/informaali>.

Pinskut. Pioneeriliike. Viitattu 8.10.2018. <https://pinskut.fi/jarjesto/pioneeriliike>.

Rekola, Sanna 2010. Maailmaa muuttamaan - Globaalikasvatuksen työkirja järjestöille. Helsinki: Kehitysyhteistyön palvelukeskus Keva ry. <https://www.kepa.fi/sites/kepa.fi/tiedostot/julkaisut/maailmaa-muuttamaan.pdf>.

Sovijärvi, Tarja (toim.) 2013. Parasta osallisuutta. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Summa, Terhi & Tuominen, Kaisu 2009. Fasilitaattorin työkirja - Menetelmiä sujuvaan ryhmätyöskentelyyn. Helsinki: Kehitysyhteistyön palvelukeskus Keva ry.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2018. Osallisuus. Viitattu 18.11.2018. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarno 2009. Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarno 2015. Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Opetushallitus 2018a. Euroopan solidaarisuusjoukot. Viitattu 31.10.2018. <http://www.cimo.fi/ohjelmat/euroopansolidaarisuusjoukot>.

Opetushallitus 2018b. Rahoitusta kansainvälistymiseen. Viitattu 31.10.2018. <https://www.oph.fi/rahoitus/kansainvalisyteen>.

Opetushallitus 2018c. Ohjelman esittely. Viitattu 26.10.2018. http://cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus/nuorisotoimialalle/ohjelman_esittely.

Opetushallitus 2018d. Nonformaali oppiminen ja Youthpass. Viitattu 26.10.2018. <http://cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus/nuorisotoimialalle/youthpass>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2007. Kasvaminen maailmanlaajuiseen vastuuseen - projekti. Viitattu 31.10.2018. <https://minedu.fi/hanke?tunnus=OPM074:00/2007>.

Vasalampi, Kati 2017. Itsemääräämisteoria. Teoksessa Katariina Salmela-Aro & Jari-Erik Nurmi (toim.) Mikä meitä liikuttaa - motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 3. täysin uudistettu painos, 42-50.

Viitanen, Reijo 2007. Nuorisojärjestöt ja niiden muutos 2000-luvun Suomessa. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä – Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 3. muuttumaton painos. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 263-283.

Ålander, Esa 1995. Punaisen liinan lapset. Suomen Demokratian Pioneerien Liitto – SDPL ry.

LIITTEET

LIITE 1

21.11.2018

Kiinnostaako oman nuorisovaihdon suunnittelu?

Kiinnostaako oman nuorisovaihdon suunnittelu?

Opiskelen yhteisöpedagogiksi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa, ja teen parhaillaan opinnäytetyötäni, jonka tavoitteena on kehittää SDPL: Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestön kansainvälistä toimintaa niin, että jatkossa nuoret itse pystyvät suunnittelemaan ja toteuttamaan nuorisovaihtoja mahdollisimman itsenäisesti. Opinnäytetyön tuotoksena kirjoitan järjestömme nuorille suunnatun "Erasmus+ -hankkeen suunnittelun ja toteutuksen ohjekirjan", josta löytyy mm. Erasmus+ -ohjelman tavoitteet ja kriteerit tiivistetysti, hankkeen suunnittelun vuosikello ja paljon käytännönläheisiä vinkkejä hankkeen suunnitteluun.

Jotta ohjekirja vastaisi mahdollisimman hyvin kysymyksiinne ja tarpeisiinne, niin tarvitsisin nyt teidän nuorten apua! Järjestän syksyn aikana 3 ryhmätapaamista, joissa tutustutaan yhdessä Erasmus+ -ohjelmaan, hankkeen suunnittelun ja toteutuksen todellisuuteen ja pääsette aloittamaan oman unelmienne vaihdon ideoinnin. Tavoitteena on, että nämä tapaamiset antavat tarvittavat pohjatiedot ja vastaukset kaikkiin herääviin kysymyksiin, jotta voitte itse hakea rahoitusta omalle Erasmus+ -hankkeelle tulevaisuudessa! Tapaamisten aikataulun kanssa pyrin olemaan mahdollisimman joustava ja ottamaan huomioon kaikkien työ, opiskelu ym. kiireet, jotta osallistuminen ei ainakaan jäisi siitä kiinni.

Kiitän jo valmiiksi kaikkia teitä, jotka vastaatte tähän kyselyyn, ja toivon todella kovasti, että mahdollisimman moni teistä innostuisi osallistumaan myös yhteisiin tapaamisiin!

HUOM! Tapaamisiin osallistuminen ei sido teitä mihinkään, eikä vaadi mitään ennakko-osaamista tai -tietoja. Kaikki keskustelut, joita käymme ryhmässä ovat luottamuksellisia, enkä mainitse opinnäytetyössäni ketään nimitä.

Terveisin, Emma Vuorio

*Pakollinen

1. Vastaajan ikä? *

2. Oletko osallistunut nuorisovaihtoon aiemmin? *

Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä
 Ei

3. Jos olet, niin missä roolissa/rooleissa...

Merkitse vain yksi soikio.

- Osallistujana
 Ohjaajana
 Staffina

4. Oletko kiinnostunut oman nuorisovaihdon suunnittelusta? *

Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä
 Ei

21.11.2018

Kiinnostaako oman nuorisovaihdon suunnittelu?

5. Onko sinulla kokemusta jonkin leirin, teemapäivän tai koulutuksen järjestämisestä? Jos on, niin mikä sinun roolisi oli?

6. Onko Erasmus+ -ohjelma sinulle entuudestaan tuttu? Missä yhteydessä olet siitä kuullut? *

7. Oletko kiinnostunut osallistumaan syksyn aikana järjestettäviin tapaamisiin (3 kertaa), joissa käydään läpi Erasmus+ -ohjelman pääperiaatteet, tutustutaan rahoitushakemuksen tekemiseen sekä aloitetaan oman vaihdon suunnittelu? *

Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä
 Ei
 Ehkä

8. Jos vastasit edelliseen kyllä tai ehkä, niin laita tähän yhteystietosi (puhelinnumero, sähköposti), johon voin olla yhteydessä, kun ryhmä on koossa ja alan aikatauluttaa tapaamisia! :)

Palvelun tarjoaa

LIITE 2

HAASTATTELUPOHJA 4H**1. HAASTATELTAVAN TAUSTA LYHYESTI**

- Minkälainen työnkuvasi on (yhdistyksen alue) 4H:ssa?
- Millainen on oma kokemuspohjasi Erasmus+ -ohjelman hankkeissa? Minkälaisia hankkeita olet ollut suunnittelemassa ja toteuttamassa?
- Olitko mukana viimeisimmän hankkeen (hankkeen nimi) suunnittelussa ja rahoituksen haussa? Jos olit, niin minkälainen oli oma roolisi?
- Käyvätkö 4H:n työntekijät Erasmus+ -ohjelman koulutus- ja seminaaritalaisuuksissa? Jos olet käynyt, niin oletko kokenut sen hyödylliseksi oman työsi kannalta?

2. NUORTEN TAVOITTAMINEN JA MAHDOLLINEN ERASMUS+ -KOULUTUS

- Miten tavoitatte kansainvälisestä toiminnasta kiinnostuneet nuoret?
- Onko teillä nuorille suunnattua Erasmus+ -koulutusta?
Jos on, niin miten olette toteuttaneet sen?
Jos ei ole, niin miten nuoret saavat tietoa Erasmus+ -ohjelmasta?

3. SUUNNITTELUN ALOITUS NUORTEN KANSSA

- Miten käytännössä aloitatte uuden hankkeen suunnittelun? Tapaatteko yhdessä nuorten kanssa ja aloitatte ideoinnin, vai onko nuorten ryhmillä valmiita suunnitelmia mukana jo tässä vaiheessa?
- Onko teillä olemassa jokin alustava runko (esim. toistuvia ohjelmanumeroita, sisältöjä, teemoja), jonka ympärille alatte suunnitella vaihtoa vai onko jokainen vaihto täysin erilainen?
- Millaisilla menetelmillä osallistatte nuoria hankkeen suunnittelussa?
- Miten toteutate kumppaniryhmien mukaan ottamisen jo suunnitteluvaiheessa? Teetkö suunnittelutyötä sähköisesti vai oletteko järjestäneet suunnittelutapaamisia?
- Jakavatko nuoret itse vastualueet vai onko työntekijä koordinoimassa vastuiden jakautumista?
- Onko nuorten sitoutumisen kanssa ollut haasteita? Jos on, niin minkälaisia ja miten olette toimineet näissä tilanteissa?

4. RAHOITUSHAKEMUKSEN TEKEMINEN, KUKA VASTUUSSA

- Osallistuvatko nuoret rahoitushakemuksen tekemiseen?
Jos osallistuvat, niin miten se on toteutettu ja ovatko käytännöt olleet toimivia?